

4 RAHAN ARVO

POHDITTAVAA

1. Keskuspankeilla ja IMF:llä on 17 prosenttia kullasta, jota on 7,8 biljoonan dollarin eli $7,8 \cdot 10^{12}$ dollarin arvosta. Pankeilla ja IMF:llä on siis $0,17 \cdot 7,8 \cdot 10^{12} = 1,326 \cdot 10^{12}$ dollarin arvosta kultaa. Kultavaranot kattavat $\frac{1,326 \cdot 10^{12}}{28,6 \cdot 10^{12}} \cdot 100 \% = 0,04636... = 4,636... \% \approx 4,6 \%$ maailman tilivaluutan, setelien ja kolikoiden arvosta.

Vastaus: 4,6 %

2. Lasketaan, kuinka monta dollaria yksi bitcoin maksoi aluksi.

$$1 \text{ USD} = 1300 \text{ BTC} \quad || :1300$$

$$\frac{1}{1300} \text{ USD} = 1 \text{ BTC}$$

$$0,000769... \text{ USD} = 1 \text{ BTC}$$

Yksi bitcoin maksoi aluksi 0,000769... Yhdysvaltain dollaria ja lopuksi 1340 dollaria.

Lasketaan kuinka moninkertainen vuoden 2017 arvo on verrattuna vuoden 2009 arvoon.

$$\frac{1340}{0,000769...} = 1\,742\,000$$

Bitcoinin arvo on noussut noin 1 700 000-kertaiseksi vuoteen 2017 mennessä.

Vastaus: n. 1 700 000-kertaiseksi

4.1 Indeksit

ALOITA PERUSTEISTA

401. a) Perusvuonna 2010 indeksin pisteluku oli 100 ja vuonna 2016 indeksin pisteluku oli 109,2, joten hinnat nousivat 9,2 %.

Vastaus: 9,2 %

- b) Indeksien pisteluku pieneni vuodesta 2014 vuoteen 2015, joten hinnat alenivat vuonna 2015.

Vastaus: vuonna 2015

402. A: Hintatason nousua kutsutaan inflaatioksi, joten kuvaus A ja käsite II kuuluvat yhteen.

B: Hintatason alenemista kutsutaan deflaatioksi, joten kuvaus B ja käsite I kuuluvat yhteen.

C: Rahan ostovoima kasvaa, jos hintataso alenee, eli rahan ostovoima kasvaa, jos vallitsee deflaatio. Kuvaus C ja käsite I kuuluvat siis yhteen.

D: Rahan ostovoima vähenee, jos hintataso nousee, eli rahan ostovoima vähenee, jos vallitsee inflaatio. Kuvaus D ja käsite II kuuluvat siis yhteen.

Vastaus: A: II, B: I, C: I ja D: II

403. Taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

KHI	Hinta (€)
104,2	x
127,0	59,90

Indeksin pisteluku ja kenkien hinta ovat suoraan verrannolliset.
Muodostetaan yhtälö ja ratkaistaan siitä hinta x .

$$\begin{aligned}\frac{x}{59,90} &= \frac{104,2}{127,0} \\ 127x &= 59,9 \cdot 104,2 \quad \| :127 \\ x &= 49,146\dots \\ x &\approx 49,15\end{aligned}$$

Aiempana vuonna kengät maksoivat 49,15 €.

Vastaus: 49,15 €

404. a) Perusvuoden pisteluku on 100. Muiden vuosien pisteluvut lasketaan jakamalla kyseisen vuoden havaintoarvo vuoden 2011 havaintoarvolla.

Vuosi	Lasku pisteluvulle	Indeksin pisteluku
2010	$\frac{24\,132}{24\,132} = 1 = 100\%$	100
2011	$\frac{23\,141}{24\,132} = 0,9589\dots \approx 95,9\%$	95,9
2012	$\frac{21\,814}{24\,132} = 0,9039\dots \approx 90,4\%$	90,4
2013	$\frac{19\,281}{24\,132} = 0,7989\dots \approx 79,9\%$	79,9
2014	$\frac{18\,662}{24\,132} = 0,7733\dots \approx 77,3\%$	77,3
2015	$\frac{19\,141}{24\,132} = 0,7931\dots \approx 79,3\%$	79,3

Vastaus:

Vuosi	Indeksin pisteluku
2010	100
2011	95,9
2012	90,4
2013	79,9
2014	77,3
2015	79,3

- b) Vuonna 2015 kauppojen määrä on a-kohdan indeksin perusteella 79,3 % vuoden 2010 kauppojen määrästä, joten kauppoja tehtiin $100\% - 79,3\% = 20,7\%$ vähemmän.

Vastaus: väheni 20,7 %

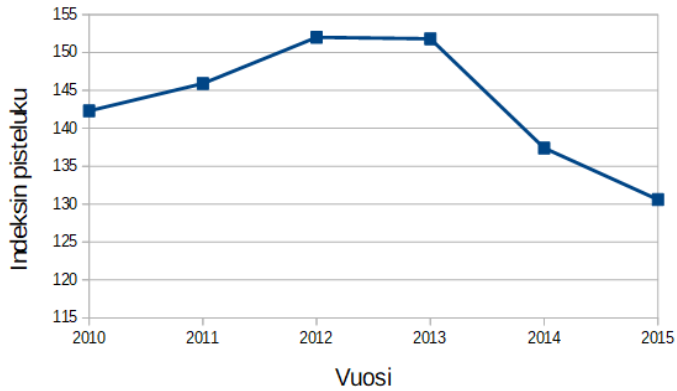
405. Kopioidaan taulukko sopivaan ohjelmaan. Indeksien pisteluku lasketaan jakamalla kyseisen vuoden hinta perusvuoden 2000 hinnalla. Kirjoitetaan laskukaava yhteen soluun.

	A	B	C	D
1	Vuosi	Hinta (€/litra)	Indeksi (2000 = 100)	
2	2000	1,049		
3	2001	0,984		
4	2002	1,037		
5	2003	1,038		
6	2004	1,112		
7	2005	1,230		
8	2006	1,215		
9	2007	1,324		
10	2008	1,144		
11	2009	1,322		
12	2010	1,493	=B12/\$B\$2*100	
13	2011	1,530		
14	2012	1,595		
15	2013	1,592		
16	2014	1,441		
17	2015	1,370		

Kopioidaan laskukaava seuraaville riveille ja valitaan yhden desimaalin tarkkuus.

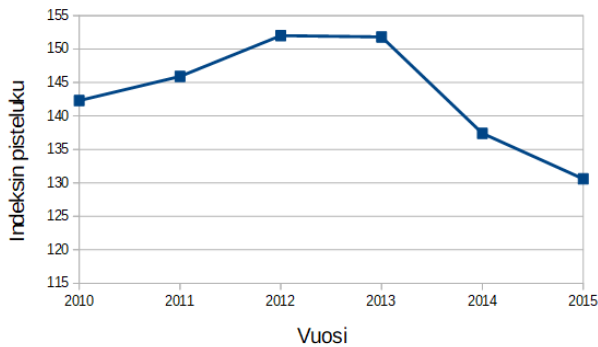
	A	B	C
1	Vuosi	Hinta (€/litra)	Indeksi (2000 = 100)
2	2000	1,049	
3	2001	0,984	
4	2002	1,037	
5	2003	1,038	
6	2004	1,112	
7	2005	1,230	
8	2006	1,215	
9	2007	1,324	
10	2008	1,144	
11	2009	1,322	
12	2010	1,493	142,3
13	2011	1,530	145,9
14	2012	1,595	152,0
15	2013	1,592	151,8
16	2014	1,441	137,4
17	2015	1,370	130,6

Havainnollistetaan indeksiä viivakaaviolla.

Vastaus:

Vuosi	Indeksin pisteluku (2000 = 100)
2010	142,3
2011	145,9
2012	152,0
2013	151,8
2014	137,4
2015	130,6

406. a) Merkitään kolmannen vuoden ostoskorin hintaa kirjaimella x .

Vuosi	2.	3.
Ostoskorin hinta (€)	41,20	x
Indeksi	1906	1925

Ostoskorin hinta ja indeksin pisteluku ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä hinta x .

$$\frac{41,20}{1906} = \frac{x}{1925}$$
$$1906x = 41,20 \cdot 1925 \quad || :1906$$
$$x = 41,610\dots$$
$$x \approx 41,61$$

Kolmannen vuoden ostoskorin hinta on 41,61 €.

Vastaus: 41,61 €

- b) Merkitään ensimmäisen vuoden indeksin pistelukua kirjaimella y .

Vuosi	1.	2.
Ostoskorin hinta (€)	41,29	41,20
Indeksi	y	1906

Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä indeksin pisteluku y .

$$\frac{41,29}{y} = \frac{41,20}{1906}$$
$$41,2y = 41,29 \cdot 1906 \quad || :41,2$$
$$y = 1910,163\dots$$
$$y \approx 1910$$

Ensimmäisen vuoden indeksin pisteluku on 1910.

Vastaus: 1910

407. Lasketaan pistelukujen suhteelliset muutokset jakamalla joulukuun pisteluku tammikuun pisteluvulla.

	Terveys	Viestintä
Tammikuu	102,8	100,7
Joulukuu	106,4	99,7

Terveys:

$$\frac{106,4}{102,8} = 1,03501\dots = 103,501\dots \% \approx 103,5 \%$$

Ryhmän ”terveys” kustannukset olivat joulukuussa 103,5 % tammikuun kustannuksista, joten ne nousivat 3,5 %.

Viestintä:

$$\frac{99,7}{100,7} = 0,99006\dots = 99,006 \% \approx 99,0 \%$$

Ryhmän ”viestintä” kustannukset olivat joulukuussa 99,0 % tammikuun kustannuksista, joten ne pienenevät 1,0 %.

Vastaus: Terveysten kustannukset kasvoivat 3,5 % ja viestinnän pienenevät 1,0 %.

408. a) Yhden hyödykkeen hinta alussa oli $\frac{1000 \text{ €}}{200} = 5 \text{ €}$.

Vastaus: 5 euroa

b) Hinnat nousivat 8 %. $100 \% + 8 \% = 108 \%$, joten hinnat tulivat 1,08-kertaisiksi alkuperäisiin nähden. Yhden hyödykkeen hinta inflaation jälkeen oli siis $1,08 \cdot 5 \text{ €} = 5,40 \text{ €}$.

Vastaus: 5,40 euroa

c) Inflaation jälkeen tuotteita sai $\frac{1000 \text{ €}}{5,4 \text{ €}} = 185,185\dots$ 185 kappaletta.

Vastaus: 185 kpl

d) Tuotteita sai $\frac{185}{200} = 0,925 = 92,5 \%$ inflaatiota edeltävästä määrästä, joten niitä pystyi ostamaan $100 \% - 92,5 \% = 7,5 \%$ aiempaa vähemmän.

Vastaus: 7,5 %

VAHVISTA OSAAMISTA

409. a) Appletin avulla nähdään, että 1 mk vuoden 1978 rahassa vastaa 0,59 euroa vuoden 2016 rahassa. Vuoden 1978 25 markkaa on siis $25 \cdot 0,59 \text{ €} = 14,75 \text{ €} \approx 14,75 \text{ €}$ vuoden 2016 rahassa.

Vastaus: 14,75 euroa

- b) Esimerkiksi vuoden 2001 yksi markka on vuoden 2016 rahassa 0,21 €. Taulukoidaan tunnetut tiedot.

Vuoden 2001 rahassa (mk)	Vuoden 2016 rahassa (€)
1	0,21
x	5

Eri aikojen rahamäärät ovat suoraan verrannolliset. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä vuoden 2001 rahaan muutettu vedyn hinta x .

$$\begin{aligned} \frac{1}{x} &= \frac{0,21}{5} \\ 0,21x &= 5 \quad \parallel : 0,21 \\ x &= 23,809\dots \end{aligned}$$

Esimerkiksi vuoden 2001 rahassa vedyn hinta on 23,809... mk \approx 24 mk.

Vastaus: Esim. vuoden 2001 rahassa 24 markkaa

410. a) Perusvuoden indeksin pisteluku on 100. Muut pisteluvut lasketaan jakamalla kyseisen vuoden hinta perusvuoden hinnalla.

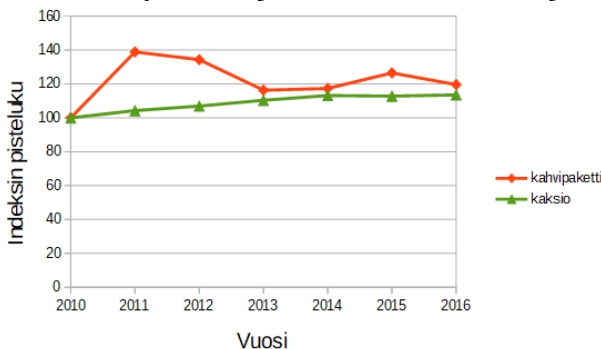
Vastaus:

Vuosi	Kahvipaketti	Kaksio
2010	100	100
2011	138,9	104,2
2012	134,3	106,9
2013	116,3	110,3
2014	117,3	113,2
2015	126,5	112,8
2016	119,6	113,5

- b) Koska molempien indeksien perusvuosi on 2010, voidaan verrata suoraan indeksien suuruutta vuonna 2016. Vuonna 2016 kahvipaketin hintaindeksin pisteluku oli 119,6 ja kaksion hintaindeksin pisteluku 113,5, joten kahvipaketin hinta oli noussut suhteellisesti enemmän kuin kaksion neliöhinta.

Vastaus: kahvipaketin

- c) Piirretään sopivalla ohjelmalla indeksien kuvaajat.

Kahvipaketin hinta ja kaksion neliöhinta ovat eri suuruusluokkaa, joten niiden hintakehityksen vertailu suoraan on hankalaa. Indekseistä taas nähdään suoraan, kuinka monta prosenttia hinta on noussut tai laskenut perusvuoteen verrattuna.

Vastaus: Kahvipaketin hinta ja kaksion neliöhinta ovat eri suuruusluokkaa, joten niiden hintakehityksen vertailu ilman indeksejä on hankalaa.

411. Muodostetaan hinnan muutoksia kuvaavat prosenttikertoimet.

Vuosi	Kuinka monta prosenttia hinta on edellisen vuoden hinnasta?	Prosenttikerroin
II	$100\% - 3,7\% = 96,3\%$	0,963
III	$100\% + 7,6\% = 107,6\%$	1,076
IV	$100\% - 0,6\% = 99,4\%$	0,994
V	$100\% - 1,1\% = 98,9\%$	0,989

Perusvuoden indeksin pisteluku on 100. Seuraavat vuodet lasketaan kertomalla edellistä muutosta kuvaavalla prosenttikertoimella.

Vuosi	Indeksin pisteluku
I	100
II	$100 \cdot 0,963 = 96,3$
III	$96,3 \cdot 1,076 = 103,618... \approx 103,6$
IV	$103,618 \cdot 0,994 = 102,997... \approx 103,0$
V	$102,997... \cdot 0,989 = 101,864... \approx 101,9$

Indeksistä nähdään, että hinnat nousivat viidessä vuodessa noin 1,9 %.

Vastaus:

Vuosi	1	2	3	4	5
Indeksin pisteluku	100,0	96,3	103,6	103,0	101,9

1,9 %

412. a) Kopioidaan taulukko sopivaan ohjelmaan. Mediaanipalkan indeksin pisteluku lasketaan jakamalla kyseisen vuoden mediaanipalkka peruvuoden 2011 mediaanipalkalla. Kirjoitetaan laskukaava yhteen soluun.

	A	B	C	D	E
1	Vuosi	Mediaanipalkka (€/kk)	Kevytmaidolitrin hinta (€)	Mediaanipalkka, pisteluku	Maitolitra, pisteluku
2	2011	2774	0,84	=B2/\$B\$2*100	
3	2012	2853	0,87		
4	2013	2928	1,05		
5	2014	2946	1,1		
6	2015	2963	1,03		

Kopioidaan laskukaava seuraaville riveille.

	A	B	C	D	E
1	Vuosi	Mediaanipalkka (€/kk)	Kevytmaidolitrin hinta (€)	Mediaanipalkka, pisteluku	Maitolitra, pisteluku
2	2011	2774	0,84		100
3	2012	2853	0,87	102,8478731074	
4	2013	2928	1,05	105,5515501081	
5	2014	2946	1,1	106,2004325883	
6	2015	2963	1,03	106,8132660418	

Tehdään vastaava sarake maitolitrin hintaindeksille.

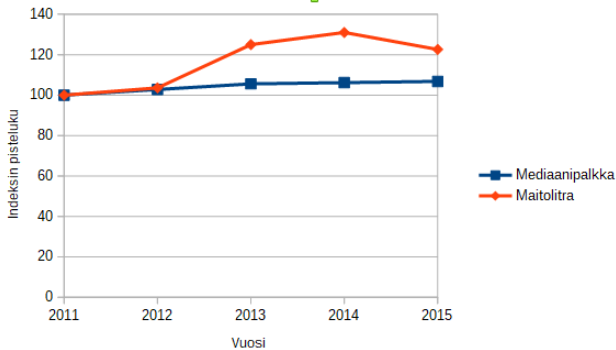
	A	B	C	D	E
1	Vuosi	Mediaanipalkka (€/kk)	Kevytmaidolitrin hinta (€)	Mediaanipalkka, pisteluku	Maitolitra, pisteluku
2	2011	2774	0,84	100,0	100,0
3	2012	2853	0,87	102,8	103,6
4	2013	2928	1,05	105,6	125,0
5	2014	2946	1,1	106,2	131,0
6	2015	2963	1,03	106,8	122,6

Vastaus:

Vuosi	Mediaanipalkan indeksin pisteluku	Maitolitrin hintaindeksin pisteluku
2011	100,0	100,0
2012	102,8	103,6
2013	105,6	125,0
2014	106,2	131,0
2015	106,8	122,6

b) Piirretään indeksin kuvaaja ohjelman kuvaajanpiirtotyökalulla.

Vastaus:

c) Kevytmaidolitrin indeksin pisteluku nousi luvusta 100 lukuun 122,6 ja mediaanipalkan indeksin pisteluku luvusta 100 lukuun 106,8, joten kevytmaidolitrin hinta nousi suhteessa mediaanipalkkaan.

Vastaus: nousi

413. a) Merkitään mopon hintaa vuonna 1979 kirjaimella x .

EKI	Mopon hinta (€)
583	x
1913	1900

Indeksin pisteluku ja mopon hinta ovat suoraan verrannollisia.
Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä vuoden 1979 mopon hinta x .

$$\frac{x}{1900} = \frac{583}{1913}$$
$$1913x = 583 \cdot 1900 \quad || : 1913$$
$$x = 579,038... \text{ €}$$

Indeksin mukainen vuoden 1979 hinta mopolle olisi ollut
 $579,038... \text{ €} \approx 580 \text{ €}$.

Vastaus: 580 euroa

- b) Muunnetaan mopon hinta markkoiksi.
 $579,038... \text{ €} = 579,038 \cdot 5,94573 \text{ mk} = 3442,804... \text{ mk} \approx 3400 \text{ mk}$

Laskettu hinta on $\frac{3442,804...}{3200} = 1,07587... = 107,587... \%$ oikeasta
hinnasta, joten hinta on $107,587... \% - 100 \% = 7,587... \% \approx 7,6 \%$
korkeampi.

Vastaus: 7,6 %

414. Vuokrasopimus noudattaa edellisen vuoden indeksiä, joten vuokrasopimuksen tekovuonna indeksin arvo on 103,4. Vastaavasti ensimmäinen korotus tapahtuu tekovuoden indeksin mukaisesti.

Ajankohta	Kuluttajahintaindeksin pisteluku
vuokrasopimusta edeltävä vuosi	103,4
vuokrasopimuksen tekovuosi	106,3
seuraava vuosi	107,9

Merkitään korotetun vuokran suuruutta kirjaimella x .

Indeksin pisteluku	Vuokra (€)
103,4	840
106,3	x

Indeksin pisteluku ja vuokra ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä vuokran suuruus x .

$$\frac{103,4}{106,3} = \frac{840}{x}$$
$$103,4x = 106,3 \cdot 840 \quad || :103,4$$
$$x = 863,558\dots$$

Vuokran suuruus vuokrasopimuksen tekovuotta seuraavana vuonna oli 863,558... € \approx 863,55 €.

Vastaus: 863,56 euroa

415. a) Merkitään uimahallikäynnin hintaa jälkimmäisenä ajankohtana kirjaimella x .

KHI	Uimahallikäynnin hinta (€)
98,8	4,60
108,3	x

Hinta ja indeksin pisteluku ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä hinta x .

$$\frac{98,8}{108,3} = \frac{4,60}{x}$$

$$98,8x = 4,6 \cdot 108,3 \quad || : 98,8$$

$$x = 5,042\dots$$

Uimahallikäynnin hinta oli jälkimmäisenä ajankohtana $5,042\dots \text{ €} \approx 5,04 \text{ €}$.

Vastaus: 5,04 euroa

- b) Kuluttajahintaindeksin uusi pisteluku on

$$\frac{108,3}{98,8} = 1,09615\dots = 109,615\dots \%$$

vanhasta pisteluvusta, joten hinnat nousivat $109,615\dots \% - 100 \% = 9,615\dots \% \approx 9,6 \%$.

Vastaus 9,6 %

- c) Merkitään hintojen keskimääräistä vuotuista muutoskerrointa kirjaimella q . Keskimääräinen muutos noudattaa eksponentiaalista mallia, kun alkuarvo on 98,8, muutosten lukumäärä 6 ja kuuden muutoksen jälkeen saavutettu arvo 108,3. Muodostetaan yhtälö ja ratkaistaan siitä muutoskerroin q .

$$98,8 \cdot q^6 = 108,3 \quad || : 98,8$$

$$q^6 = 1,0961\dots$$

$$q = \sqrt[6]{1,0961\dots}$$

$$q = 1,01541\dots$$

Vuosittain indeksin pisteluku muuttui $1,01541\dots$ -kertaiseksi, joten indeksin pisteluku kasvoi $101,541\dots$ prosenttiin edellisestä.

Vuotuinen inflaatio oli siis $101,541\dots \% - 100 \% = 1,541\dots \% \approx 1,5 \%$.

Vastaus: 1,5 %

- d) Rahan ostovoima ja kuluttajahintaindeksin pisteluku ovat kääntäen verrannolliset.

Koska kuluttajahintaindeksin pisteluku muuttui b-kohdan perusteella 1,09615...-kertaiseksi, joten rahan ostovoima muuttui

$$\frac{1}{1,09615\dots} \text{-kertaiseksi.}$$

$\frac{1}{1,09615\dots} = 0,91228\dots$, joten rahan ostovoima oli 91,228... % alkuperäisestä.

Rahan ostovoima siis aleni $100 \% - 91,228\dots \% = 8,771\dots \% \approx 8,8 \%$.

Vastaus: 8,8 %

416. a) Koska alkuperäistä hintatasoa ei ole kerrottu, merkitään sitä kirjaimella a .

Uusi hintataso oli $a \cdot 1,12 \cdot 1,093 \cdot 1,085 = 1,32821\dots a$, joten hinnat nousivat $32,821\dots \% \approx 32,8 \%$

Vastaus: 32,8 %

- b) a-kohdan perusteella hinnat muuttuivat 1,32821...-kertaisiksi alkuperäiseen hintatasoon nähden. Hinnat ja rahan ostovoima ovat kääntäen verrannollisia, joten rahan ostovoima tuli

$$\frac{1}{1,32821\dots} \text{-kertaiseksi.}$$

$\frac{1}{1,32821\dots} = 0,75289\dots$, joten rahan ostovoima on 75,289... % alkuperäisestä.

Rahan ostovoima heikkeni siis $100 \% - 75,289\dots \% = 24,710\dots \% \approx 24,7 \%$.

Vastaus: 24,7 %

417. a) Koska kuluttajahintaindeksin pisteluku nousee, hintataso nousee. Kyseessä on siis inflaatio eikä deflaatio. Väite on epätosi.

Vastaus: epätosi, inflaatioprosentti

- b) 4,0 prosentin inflaatio 1,04-kertaistaa kuluttajahintaindeksin pisteluvun.
 $109,5 \cdot 1,04 = 113,88 \neq 113,5$, joten väite on epätosi.

Vastaus: epätosi; 113,9

- c) Jos hinnat nousevat 25 %, hintataso on 125 % alkuperäisistä eli 1,25-kertainen siihen nähden. Koska hintataso ja rahan ostovoima ovat kääntäen verrannollisia, ostovoima

$$\frac{1}{1,25} = 0,8$$

-kertaistuu.

Uusi ostovoima on siis 80 % alkuperäisestä, joten se on alentunut $100 \% - 80 \% = 20 \%$. Väite on siis epätosi.

Vastaus: epätosi, 20 %

- d) Koska indeksin pisteluku on $\frac{146}{100} = 1,46$ -kertaistunut, tuotteen hintakin 1,46-kertaistuu.

$120 \text{ €} \cdot 1,46 = 175,20 \text{ €}$. Väite on siis tosi.

Vastaus: tosi

418. a) Nimellispalkka tuli $\frac{3156}{2870} = 1,09965\dots$ -kertaiseksi, joten uusi palkka oli 109,965... % vanhasta.

Kasvua oli siis $109,965\dots \% - 100 \% = 9,965\dots \% \approx 10,0 \%$.

Vastaus: 10,0 %

- b) Merkitään indeksin mukaista palkkaa viiden vuoden päästä kirjaimella x ja taulukoidaan tunnetut tiedot.

Palkka (€)	Indeksin pisteluku
2870	102,57
x	108,07

Palkka ja indeksin pisteluku ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä palkka x .

$$\begin{aligned}\frac{2870}{x} &= \frac{102,57}{108,07} \\ 102,57x &= 2870 \cdot 108,07 \quad || : 102,57 \\ x &= 3023,894\dots \text{ €} \\ x &\approx 3023,89 \text{ €}\end{aligned}$$

Jos palkka olisi seurannut kuluttajahintaindeksiä, se olisi ollut jälkimmäisenä ajankohtana 3023,89 €.

Vastaus: 3023,89 €

- c) Reaalipalkka nousi, koska todellinen palkka 3156 € on suurempi kuin indeksin mukainen palkka 3023,89 €.

Vastaus: nousi

419. a) Saijan nimellispalkka tuli $\frac{14\,600}{3800} = 3,84210\dots$ -kertaiseksi, joten se nousi $384,210\dots\% - 100\% = 284,210\dots\% \approx 284\%$.

Raijan palkka vuonna 2016 oli $3200 \cdot 5,94573 \text{ mk} = 19\,026,336 \text{ mk}$.

Raijan nimellispalkka tuli $\frac{19\,026,336}{10\,500} = 1,81203\dots$ -kertaiseksi, joten se nousi $181,203\dots\% - 100\% = 81,203\dots\% \approx 81\%$.

Vastaus: Saijan 284 %, Raijan 81 %

- b) Tutkitaan, mikä Saijan palkka olisi ollut vuonna 1996, jos palkka olisi noudattanut elinkustannusindeksiä. Merkitään indeksin mukaista palkkaa kirjaimella x ja taulukoidaan tunnetut tiedot.

Palkka (mk)	EKI (1951 = 100)
3800	449
x	1398

Palkka ja indeksi ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä indeksin mukainen palkka x .

$$\frac{3800}{x} = \frac{449}{1398}$$
$$449x = 3800 \cdot 1398 \quad || : 449$$
$$x = 11\,831,625\dots$$

Saijan palkka olisi vuonna 1996 ollut $11\,831,625\dots \text{ mk}$, jos palkka olisi noudattanut elinkustannusindeksiä. Koska todellinen palkka oli $14\,600 \text{ mk}$, reaali-palkka tuli

$$\frac{14\,600}{11\,831,625\dots} = 1,23398\dots\text{-kertaiseksi, eli se kasvoi}$$

$123,398\dots\% - 100\% = 23,398\dots\% \approx 23\%$.

Tutkitaan, mikä Raijan palkka olisi ollut vuonna 2016, jos palkka olisi noudattanut elinkustannusindeksiä. Merkitään indeksin mukaista palkkaa kirjaimella y ja taulukoidaan tunnetut tiedot.

Palkka (mk)	EKI (1951 = 100)
10 500	1398
y	1913

Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä indeksin mukainen palkka y .

$$\frac{10\,500}{y} = \frac{1398}{1913}$$
$$1398y = 10\,500 \cdot 1913 \quad || :1398$$
$$y = 14\,368,025\dots$$

Saijan palkka olisi vuonna 1996 ollut

$$14\,368,025\dots \text{ mk} = \frac{14\,368,025\dots}{5,94573} \text{ €} = 2416,528\dots \text{ €}, \text{ jos palkka olisi}$$

noudattanut elinkustannusindeksiä.

Koska todellinen palkka oli 3200 €, reaali-palkka tuli

$$\frac{3200}{2416,528\dots} = 1,32421\dots \text{ -kertaiseksi, eli se kasvoi}$$

$$132,421\dots \% - 100 \% = 32,421\dots \% \approx 32 \%$$

Vastaus: Saijan 23 %, Raijan 32 %

420. Merkitään asunnon indeksin mukaista nykyhintaa (reaaliarvoa) kirjaimella x ja taulukoidaan tunnetut tiedot.

Indeksin pisteluku	Asunnon hinta (€)
1730	148 000
1913	x

Asunnon hinta ja indeksin pisteluku ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä asunnon indeksin mukainen reaaliarvo x .

$$\frac{1730}{1913} = \frac{148\,000}{x}$$
$$1730x = 1913 \cdot 148\,000 \quad \parallel :1730$$
$$x = 163\,655,491\dots$$

Keskimääräinen muutos noudattaa eksponentiaalista mallia. Asunnon reaaliarvo nykyrahassa mitattuna oli aluksi $163\,655,491\dots$ € ja 7 vuoden kuluttua $249\,000$ €. Muodostetaan yhtälö ja ratkaistaan siitä muutoskerroin q .

$$163655,491\dots q^7 = 249\,000 \quad \parallel :163655,491\dots$$
$$q^7 = 1,521\dots$$
$$q = \sqrt[7]{1,521\dots}$$
$$q = 1,06178\dots$$

Keskimäärin reaaliarvo kasvoi vuosittain $1,06178\dots$ -kertaiseksi, joten se kasvoi vuosittain $6,178\dots\% \approx 6,2\%$.

Vastaus: $6,2\%$

421. a) Inflaatio tarkoittaa hintojen nousua, joten väite on tosi.

Vastaus: tosi

- b) Merkitään Saanan alkuperäistä nettopalkkaa kirjaimella a ja indeksin mukaista palkkaa kirjaimella x . Muodostetaan indeksi, jossa Saanan alkuperäisen palkan vuosi on indeksin perusvuosi.

Indeksin pisteluku	Saanan palkka
100	a
$100 \cdot 1,12 = 112$	x

Jos palkka noudattaa indeksiä, indeksin pisteluku ja palkka ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä indeksin mukainen palkka x .

$$\frac{100}{112} = \frac{a}{x}$$
$$100x = 112a \quad || :100$$
$$x = 1,12a$$

Saanan indeksin mukainen palkka olisi $1,12a$ ja todellinen palkka on $1,24a$. Saanan reaali-palkka muuttui $\frac{1,24a}{1,12a} = 1,10714\dots$ -kertaiseksi,

joten se nousi $110,714\dots \% - 100 \% = 10,714\dots \% \approx 11 \%$. Väite on siis epätosi.

Vastaus: epätosi, 11 %

- c) Kohdan b perusteella reaalin nettopalkka nousi 11 %, joten Saana sai nettopalkallaan 11 % enemmän hyödykkeitä kuin ennen. Väite on siis epätosi.

Vastaus: epätosi, 11 % enemmän

- d) Merkitään Saanan aloituspalkkaa vastaavaa reaali-palkkaa kirjaimella a , jolloin b-kohdan perusteella uusi reaalin nettopalkka oli $1,10714\dots a$.

Koska $\frac{a_1}{1,10714\dots a_1} = 0,90322\dots$, niin vanha reaali-palkka oli

$90,322\dots \%$ uudesta reaali-palkasta. Vanha reaalin nettopalkka oli siis $100 \% - 90,322\dots \% = 9,677\dots \% \approx 10 \%$ pienempi kuin uusi, joten väite on tosi.

Vastaus: tosi

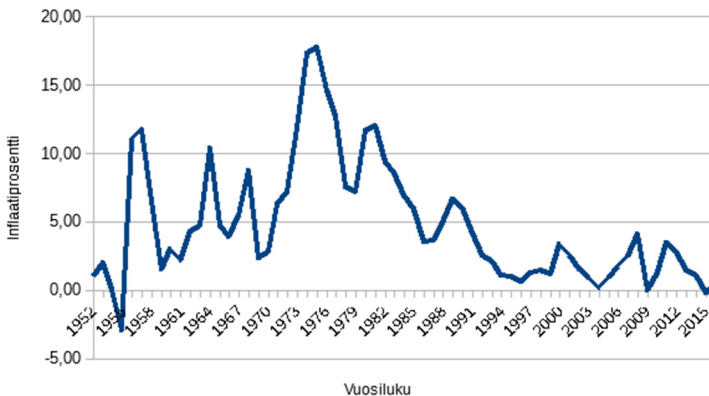
422. Inflaatioprosentti lasketaan jakamalla kyseisen vuoden indeksin pisteluku edellisen vuoden indeksin pisteluvulla, kertomalla tulos sadalla ja vähentämällä 100.

Taulukossa esimerkiksi solussa C3 on kaava $=B3/B2*100 - 100$. Kaava kopioidaan taulukon loppuun asti, jolloin taulukkolaskentaohjelma automaattisesti muuttaa kaavan indeksiviittaukset oikeiksi. Solun C2 inflaatioprosenttia ei lasketa tällä kaavalla, vaan se päätellään elinkustannusindeksin (1951 = 100) pisteluvusta.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	Vuosi	EKI	Inflaatio %	Vuosi	EKI	Inflaatio %	Vuosi	EKI	Inflaatio %	Vuosi	EKI	Inflaatio %
2	1952	101	1,00	1968	212	8,72	1984	925	6,94	2000	1501	3,37
3	1953	103	1,98	1969	217	2,36	1985	980	5,95	2001	1539	2,53
4	1954	103	0,00	1970	223	2,76	1986	1015	3,57	2002	1563	1,56
5	1955	100	-2,91	1971	237	6,28	1987	1052	3,65	2003	1577	0,90
6	1956	111	11,00	1972	254	7,17	1988	1104	4,94	2004	1580	0,19
7	1957	124	11,71	1973	284	11,81	1989	1177	6,61	2005	1594	0,89
8	1958	132	6,45	1974	333	17,25	1990	1248	6,03	2006	1622	1,76
9	1959	134	1,52	1975	392	17,72	1991	1300	4,17	2007	1662	2,47
10	1960	138	2,99	1976	449	14,54	1992	1333	2,54	2008	1730	4,09
11	1961	141	2,17	1977	506	12,69	1993	1361	2,10	2009	1730	0,00
12	1962	147	4,26	1978	544	7,51	1994	1376	1,10	2010	1751	1,21
13	1963	154	4,76	1979	583	7,17	1995	1390	1,02	2011	1812	3,48
14	1964	170	10,39	1980	651	11,66	1996	1398	0,58	2012	1863	2,81
15	1965	178	4,71	1981	729	11,98	1997	1415	1,22	2013	1890	1,45
16	1966	185	3,93	1982	797	9,33	1998	1435	1,41	2014	1910	1,06
17	1967	195	5,41	1983	865	8,53	1999	1452	1,18	2015	1906	-0,21
18										2016	1913	0,37
19										Lähde: Tilastokeskus (2017)		

Piirretään taulukon inflaatioprosenteista viivakaavio.

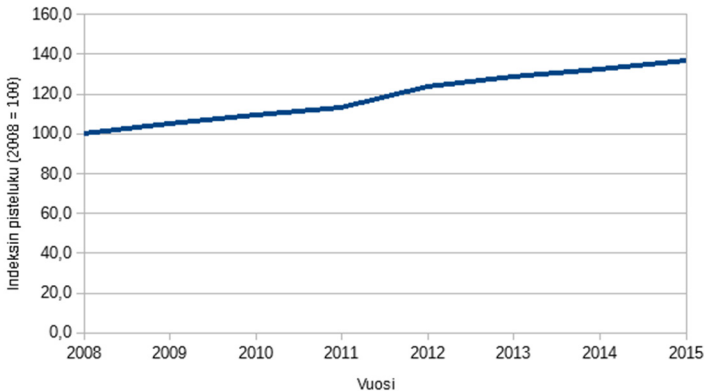
Vastaus:

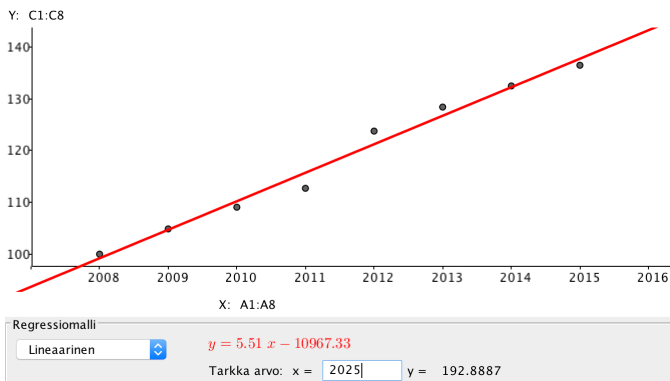
423. Kopioidaan taulukko sopivaan ohjelmaan. Lasketaan indeksin pisteluvut taulukkolaskennalla. Oheisessa kuvassa on soluihin D5-I5 kopioitava kaava.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Elinkustannusindeksi ja vuokra-asuntojen keskimääräiset vuokrat Suomessa								
2	Lähde: Tilastokeskus (2017)								
3	vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
4	vuokra (€/m ²)	9,04	9,48	9,86	10,19	11,19	11,61	11,98	12,34
5	Indeksi	100,0	104,9	109,1	112,7	123,8	128,4	132,5	136,5
6		soluun C5:	C4/\$B3*100						

Piirretään viivakaavio ohjelman avulla.

Sovitetaan kuvaajaan lineaarinen malli. Ohjelma määrittää lineaarisen mallin lausekkeen automaattisesti.

Lineaarisen mallin yhtälö on $y = 5,51x - 10\,967,33$.

Ohjelman avulla saadaan indeksin pisteluvuksi $192,8887 \approx 192,9$ vuonna 2025.

Indeksin pisteluku ja vuokra ovat suoraan verrannollisia. Merkitään vuokran suuruutta kirjaimella x ja muodostetaan verranto.

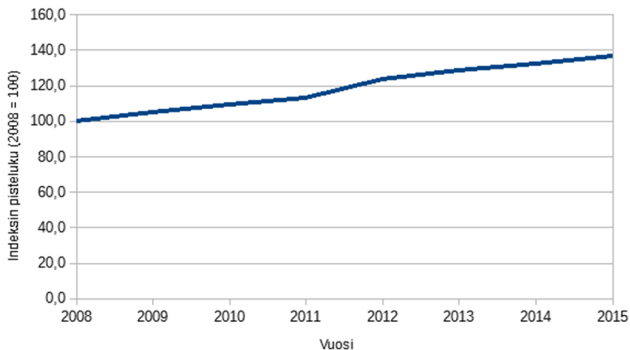
$$\frac{x}{9,04} = \frac{192,8887}{100}$$
$$100x = 1743,7 \quad || :100$$
$$x = 17,437$$

Neliövuokra olisi vuonna 2025 noin 17,44 €.

Videossa <https://vimeo.com/238539446/2843a79c4f> näytetään, miten tehtävä ratkaistaan taulukkolaskentaohjelmalla.

Vastaus:

Vuosi	Indeksi (2008 = 100)
2008	100,0
2009	104,9
2010	109,1
2011	112,7
2012	123,8
2013	128,4
2014	132,5
2015	136,5

$$y = 5,51x - 10967,33; 192,9 \text{ ja } 17,44 \text{ €/m}^2$$

SYVENNÄ YMMÄRRYSTÄ

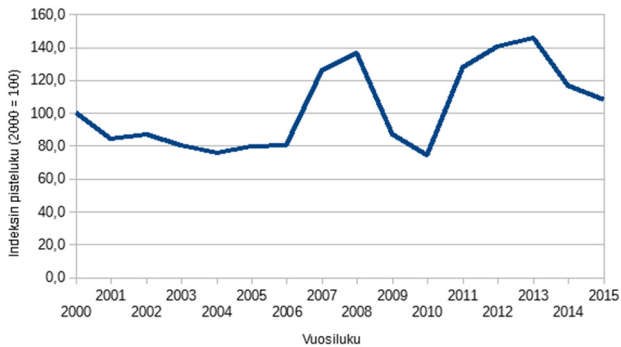
424. Lasketaan taulukkoon viljasatojen arvot euroina. Satomäärät ovat miljoonia kilogrammoja ja rahalliset arvot ovat tuhatta kilogrammaa kohden. Miljoona kilogrammaa on $1000 \cdot 1000$ kg, jolloin vasemman puoleisessa taulukossa olevat arvot on kerrottava tuhannella. Oheisessa laskentataulukkokuvassa solussa B24 on kaava $=B3*1000*H3$. Tätä kaavaa on kopioitu aina soluun E39 asti.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	11.7 Sato 2000–2015 Miljoonaa kilogrammaa					11.16 Maataloustuotteiden ja kalan tuottajajahintoja 2000–2015						
2	Vuosi	Vehnä	Ruis	Ohra	Kaura	Vuosi	Vehnä	Ruis	Ohra	Kaura	€/1000 kg	
3	2000	538,3	108,2	1 984,80	1 412,80	2000	134,72	131,02	119,33	118,32		
4	2001	488,9	64,1	1 786,00	1 287,10	2001	132,36	131,31	109,66	111,37		
5	2002	568,6	73,1	1 738,70	1 507,80	2002	131,79	126,57	106	104,38		
6	2003	679	72,8	1 697,40	1 294,50	2003	125,66	124,88	105,57	92,21		
7	2004	782,3	62,4	1 724,70	1 002,40	2004	119,8	120,9	106,51	87,32		
8	2005	801,3	32,4	2 102,90	1 073,30	2005	106,21	118,41	99,51	87,13		
9	2006	684,1	50,9	1 972,10	1 028,80	2006	110,5	139,81	102	107,26		
10	2007	796,8	86,7	1 984,40	1 222,00	2007	159,9	192,19	145,8	149,73		
11	2008	787,5	60,8	2 128,60	1 213,40	2008	189,14	207,02	160,71	137,8		
12	2009	887	41,7	2 171,00	1 114,70	2009	133,78	138,24	94,51	86,57		
13	2010	724,4	68,5	1 340,20	809,7	2010	146,03	159,87	113,4	118,49		
14	2011	974,8	78,4	1 514,30	1 043,10	2011	192,28	186,9	165,84	167,94		
15	2012	887,1	64,1	1 581,00	1 073,10	2012	198,6	214,1	189,82	184,23		
16	2013	869,4	25,7	1 904,20	1 196,80	2013	200,02	218,09	175,24	168,46		
17	2014	1 088,20	74,9	1 854,80	1 039,00	2014	166,92	196,55	132,77	126,27		
18	2015	992,1	107,5	1 569,00	979,6	2015	167,39	174,92	136,76	132,86		
19												
20	Lähde: Tilastokeskus (2017)											
21												
22	Vilja sadon arvo euroissa											
23	Vuosi	Vehnä	Ruis	Ohra	Kaura							
24	2000	72519776	14176364	236846184	167162496							
25	2001	64710804	8416971	195852760	143344327							
26	2002	74935794	9252267	184302200	157384164							
27	2003	85323140	9091264	179194518	119365845							
28	2004	93719540	7544160	183697797	87529568							
29	2005	85106073	3836484	209259579	93516629							
30	2006	75593050	7116329	201154200	110349088							
31	2007	127408320	16662873	289325520	182970060							
32	2008	148947750	12586816	342087306	167206520							
33	2009	118662860	5764608	205181210	96499579							
34	2010	105784132	10951095	151978680	95941353							
35	2011	187434544	14652960	251131512	175178214							
36	2012	176178060	13723810	300105420	197697213							
37	2013	173897388	5604913	333692008	201612928							
38	2014	181642344	14721595	246261796	131194530							
39	2015	166067619	18803900	214576440	130149656							

Täydennetään taulukkoon viljasadon rahallinen kokonaisarvo. Lasketaan indeksin arvo siten, että perusvuosi on 2000. Summa-soluun F24 lasketaan rahalliset arvot yhteen, eli siihen tulee kaava $=B24+C24+D24+E24$, joka kopioidaan alemmille riveille. Soluun G24 kirjoitetaan $=F24/FS$24*100$ ja tätä solua kopioidaan alaspäin.

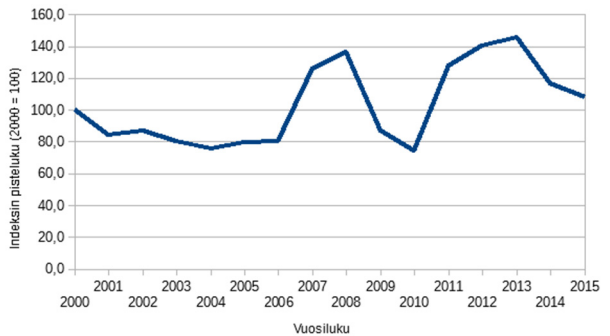
21								
22	Vilja sadon arvo euroissa							
23	Vuosi	Vehnä	Ruis	Ohra	Kaura	Summa		Indeksi (2000 = 100)
24	2000	72519776	14176364	236846184	167162496	490704820		100,0
25	2001	64710804	8416971	195852760	143344327	412324862		84,0
26	2002	74935794	9252267	184302200	157384164	425874425		86,8
27	2003	85323140	9091264	179194518	119365845	392974767		80,1
28	2004	93719540	7544160	183697797	87529568	372491065		75,9
29	2005	85106073	3836484	209259579	93516629	391718765		79,8
30	2006	75593050	7116329	201154200	110349088	394212667		80,3
31	2007	127408320	16662873	289325520	182970060	616366773		125,6
32	2008	148947750	12586816	342087306	167206520	670828392		136,7
33	2009	118662860	5764608	205181210	96499579	426108257		86,8
34	2010	105784132	10951095	151978680	95941353	364655260		74,3
35	2011	187434544	14652960	251131512	175178214	628397230		128,1
36	2012	176178060	13723810	300105420	197697213	687704503		140,1
37	2013	173897388	5604913	333692008	201612928	714807237		145,7
38	2014	181642344	14721595	246261796	131194530	573820265		116,9
39	2015	166067619	18803900	214576440	130149656	529597615		107,9
40								

Havainnollistetaan indeksiä viivakaaviolla.

Vastaus:

Vuosi	Indeksi (2000 = 100)
2000	100,0
2001	84,0
2002	86,8
2003	80,1
2004	75,9
2005	79,8
2006	80,3
2007	125,6
2008	136,7
2009	86,8
2010	74,3
2011	128,1
2012	140,1
2013	145,7
2014	116,9
2015	107,9

425. Olkoon kuluttajahintaindekin pisteluku a . Tällöin elintarvikkeiden osuus pisteluvusta on $\frac{135,1}{1000}a = 0,1351a$ ja muiden hyödykeryhmien osuus $a - 0,1351a = 0,8649a$.

Muutoksen jälkeen elintarvikkeiden osuus pisteluvusta on $1,1 \cdot 0,1351a = 0,14861a$.

Nyt muuttunut pisteluku on $0,14861a + 0,8649a = 1,01351a$.

Alkuperäinen pisteluku a kasvaa 1,01351-kertaiseksi, joten se on kasvanut $1,351 \% \approx 1,35 \%$.

Kuluttajahintaindeksin pisteluku kasvaa noin 1,35 %.

Vastaus: 1,35 %

426. a) Täydennetään taulukkoon osuuksien mukaiset pisteluvut. Näiden summa on kyseisen vuoden kokonaisindeksi.

Kustannuslaji	Paino (%)	Indeksipisteluku	Indeksin pisteluku · prosenttiosuus
Palkat	50	111,3	$0,5 \cdot 111,3 = 55,65$
Raaka-aineet	30	91,5	$0,3 \cdot 91,5 = 27,45$
Sähkö ja lämpö	10	99,3	$0,1 \cdot 99,3 = 9,93$
Koneet	5	104,9	$0,05 \cdot 104,9 = 5,245$
Muut	5	110,0	$0,05 \cdot 110,0 = 5,5$
		Yhteensä:	103,775

Kyseisen vuoden kokonaisindeksin pisteluku on $103,775 \approx 103,8$.

Vastaus: 103,8

- b) a-kohdan tuloksen perusteella kokonaiskustannukset ovat nousseet perusvuodesta 3,8 %.

Vastaus: 3,8 %

427. a) Merkitään tietokoneen hintaa vuoden 1990 rahassa kirjaimella x ja taulukoidaan tunnetut tiedot.

Elinkustannusindeksi (1951 = 100)	Tietokoneen hinta (€)
1248	x
1913	500

Tietokoneen hinta ja indeksin pisteluku ovat suoraan verrannolliset. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä tietokoneen hinta x .

$$\frac{1248}{1913} = \frac{x}{500}$$
$$1913x = 1248 \cdot 500 \quad || :1913$$
$$x = 326,189... \text{ €}$$

Markoissa hinta on $326,189... \cdot 5,94573 \text{ mk} = 1939,433... \text{ mk} \approx 1900 \text{ mk}$.

Tämä on $\frac{1939,433...}{10\,000} = 0,19394... = 19,394... \% \approx 19 \%$ vanhan 80286-processorilla varustetun tietokoneen hinnasta.

Vastaus: 1900 markkaa, noin 19 % 80286-koneen hinnasta

- b) Esimerkiksi vuonna 2017 uusin elinkustannusindeksin pisteluku on vuoden 2016 pisteluku 1913. Merkitään puhelimen hintaa vuoden 2017 rahassa kirjaimella x ja taulukoidaan tunnetut tiedot.

Elinkustannusindeksi (1951 = 100)	Tietokoneen hinta
1415	1500 mk
1913	x

Puhelimen hinta ja indeksin pisteluku ovat suoraan verrannolliset. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä puhelimen nykyhintaa x .

$$\frac{1415}{1913} = \frac{1500}{x}$$
$$1415x = 1913 \cdot 1500 \quad || :1415$$
$$x = 2027,915\dots$$

Hinta on vuoden 2017 euroissa

$$\frac{2027,915\dots}{5,94573} \text{ €} = 341,070\dots \text{ €} \approx 341,07 \text{ €}.$$

Vastaus: esim. vuoden 2017 alun rahana 341,07 euroa

- c) a- ja b-kohtien perusteella hyödykeryhmän ”tietokoneet ja puhelimet” hinnat nousivat hitaammin kuin yleinen hintataso tai jopa laskivat. Molemmat laitteet ovat olleet 20 vuotta aikaisemmin suhteessa kalliimpia kuin nykyään.

Vastaus: nousi hitaammin tai laski

428. Lasketaan taulukkoon kokonaisindeksit siten, että indeksin perusvuosi on ensimmäinen vuosi.

Vuosi	Tuotteen A hinta (€)	Tuotteen B hinta (€)	Vertailuluku (painokertoimien mukainen keskiarvo)	Indeksin pisteluku
1	25,20	11,40	$0,2 \cdot 25,20 + 0,8 \cdot 11,40 = 14,16$	100
2	26,08	11,95	$0,2 \cdot 26,08 + 0,8 \cdot 11,95 = 14,776$	$\frac{14,776}{14,16} \cdot 100 \approx 104,4$
3	26,41	12,31	$0,2 \cdot 26,41 + 0,8 \cdot 12,31 = 15,13$	$\frac{15,13}{14,16} \cdot 100 \approx 106,9$

a) Taulukosta nähdään, että väite on tosi.

Vastaus: tosi

b) Koska ryhmäindeksin pisteluku on kasvanut arvoon 106,9, se on kasvanut 6,9 %. Epätosi.

Vastaus: epätosi, 6,9

c) Ensimmäisenä vuotena pisteluku on kasvanut 4,4 %. Toisena vuotena pisteluku tuli $\frac{106,850\dots}{104,350\dots} = 1,02395\dots$ -kertaiseksi, joten se kasvoi $2,395\dots \% \approx 2,4 \%$. Väite on epätosi.

Vastaus: epätosi, vähemmän

d) Lasketaan uusi 3. vuoden vertailuarvo ja indeksin pisteluku.

3	26,41	11,40	$0,2 \cdot 26,41 + 0,8 \cdot 11,40 = 14,402$	$\frac{14,402}{14,16} \cdot 100 \approx 101,7$

Ryhmäindeksin pisteluku olisi ollut 101,7, joten väite on epätosi.

Vastaus: epätosi, yli

429. a) Aineistosta nähdään, että Sveitsillä on korkein indeksin arvo vuonna 2016, joten Sveitsillä on suhteessa myös kallein ostoskori. Puolassa on alin indeksin arvo vuonna 2016, joten Puolassa on halvin ostoskori.

Vastaus: kallein Sveitsissä, halvin Puolassa

- b) Kopioidaan taulukko taulukkolaskentaohjelmaan. Lasketaan aineiston vuosittaiset kaikkien maiden keskiarvot ohjelman avulla.

	A	B	C	D	E	F	G	
1		Hintatasoindeksi (Suomi = 100)						
2	Maa	2012	2013	2014	2015	2016		
3	Suomi	100	100	100	100	100	0,0	
4	Ruotsi	101	105	99	98	102	1,0	
5	Norja	127	127	120	120	113	-11,0	
6	Tanska	118	114	114	113	115	-2,5	
7	Islanti	89	99	96	101	108	21,3	
8	Alankomaat	87	87	90	91	91	4,6	
9	Belgia	92	88	88	90	91	-1,1	
10	Britannia	103	84	96	110	101	-1,9	
11	Espanja	81	78	77	75	74	-8,6	
12	Irlanti	99	92	95	96	99	0,0	
13	Italia	78	83	83	83	84	7,7	
14	Itävalta	88	85	87	88	88	0,0	
15	Kreikka	79	75	73	70	68	-13,9	
16	Luxemburg	98	99	100	99	99	1,0	
17	Portugali	78	69	69	66	68	-12,8	
18	Puola	48	48	46	47	44	-8,3	
19	Ranska	90	87	88	89	88	-2,2	
20	Saksa	84	82	83	83	83	-1,2	
21	Slovakia	60	58	57	56	55	-8,3	
22	Slovenia	71	69	68	67	66	-7,0	
23	Sveitsi	137	123	126	146	133	-2,9	
24	Tšekki	65	59	54	53	54	-16,9	
25	Unkari	55	50	46	47	47	-14,5	
26	Viro	67	64	63	63	61	-9,0	
27	Israel	91	87	89	101	104	14,3	
28	Japani	110	89	82	89	90	-18,2	
29	Korean tasavalta	61	59	64	79	79	29,5	
30	Turkki	43	60	48	54	50	16,3	
31	Kanada	99	94	85	99	91	-8,1	
32	Meksiko	51	56	54	60	48	-5,9	
33	Yhdysvallat	75	75	74	93	89	18,7	
34	Chile	57	60	51	64	60	5,3	
35		83,8	81,4	80,2	84,1	82,6		

Vastaus:

Vuosi	2012	2013	2014	2015	2016
Keskiarvo	83,8	81,4	80,2	84,1	82,6

- c) Lasketaan aineistolle prosentuaalinen muutos jakamalla vuoden 2016 indeksin arvot vuoden 2012 arvoilla, muuttamalla tulokset prosenteiksi ja vähentämällä 100 %. Kirjoitetaan kaava ensimmäiselle riville.

	A	B	C	D	E	F	G
1	Hintatasoindeksi (Suomi = 100)						
2	Maa	2012	2013	2014	2015	2016	Muutosprosentti
3	Suomi	100	100	100	100	100	=F3/B3*100-100
4	Ruotsi	101	105	99	98	102	

Kopioidaan kaava alemmille riveille.

	Hintatasoindeksi (Suomi = 100)						
Maa	2012	2013	2014	2015	2016	Muutosprosentti	
Suomi	100	100	100	100	100	0,00	
Ruotsi	101	105	99	98	102	0,99	
Norja	127	127	120	120	113	-11,02	
Tanska	118	114	114	113	115	-2,54	
Islanti	89	99	96	101	108	21,35	
Alankomaat	87	87	90	91	91	4,60	
Belgia	92	88	88	90	91	-1,09	
Britannia	103	84	96	110	101	-1,94	
Espanja	81	78	77	75	74	-8,64	
Irlanti	99	92	95	96	99	0,00	
Italia	78	83	83	83	84	7,69	
Itävalta	88	85	87	88	88	0,00	
Kreikka	79	75	73	70	68	-13,92	
Luxemburg	98	99	100	99	99	1,02	
Portugali	78	69	69	66	68	-12,82	
Puola	48	48	46	47	44	-8,33	
Ranska	90	87	88	89	88	-2,22	
Saksa	84	82	83	83	83	-1,19	
Slovakia	60	58	57	56	55	-8,33	
Slovenia	71	69	68	67	66	-7,04	
Sveitsi	137	123	126	146	133	-2,92	
Tšekki	65	59	54	53	54	-16,92	
Unkari	55	50	46	47	47	-14,55	
Viro	67	64	63	63	61	-8,96	
Israel	91	87	89	101	104	14,29	
Japani	110	89	82	89	90	-18,18	suurin lasku
Korean tasavalta	61	59	64	79	79	29,51	suurin nousu
Turkki	43	60	48	54	50	16,28	
Kanada	99	94	85	99	91	-8,08	
Meksiko	51	56	54	60	48	-5,88	
Yhdysvallat	75	75	74	93	89	18,67	
Chile	57	60	51	64	60	5,26	

Taulukosta nähdään, että hinnat nousivat eniten Etelä-Koreassa ja laskivat eniten Japanissa.

Vastaus: noussut Etelä-Koreassa, laskenut Japanissa

430. a) Euroopan unionissa oli deflaatio, jos indeksin pistelukujen summa väheni. Kopioidaan taulukko sopivaan ohjelmaan ja lasketaan pistelukujen summat kunakin vuonna.

K26																	
=SUMMA(K3:K25)																	
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q
1	Tuottajahintaindeksi (2010 = 100)																
2	Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
3	Itävalta	85,8	85,9	84,7	84,9	86,8	90	91,5	94,7	97,9	95,8	100	105	106,7	106,8	106,3	104,9
4	Belgia	77,4	76,7	76,8	77,5	80,8	85,6	90,3	93,6	98,9	94,1	100	106,8	109,8	109,7	107	99,7
5	Tšekki	89,5	91,6	90,4	90	95,2	97,1	97,7	101,1	104,3	98,5	100	105,7	108,2	108,4	109,5	105,2
6	Tanska	79,1	81,4	82,2	82,2	83,1	85,5	88,5	92,8	98,1	96,9	100	104,6	107,9	109,3	108,7	107,5
7	Viro			78	77,6	80,2	82,1	86	94,7	101,9	97,9	100	105,7	108,8	111,7	112,1	109,1
8	Suomi	87,3	86,4	84,7	83,5	83,3	86,5	90,8	95	101,9	95,1	100	106,3	109,1	109,3	108,8	106,2
9	Ranska	87,5	88,8	88,7	89,3	91,2	93,7	96,7	99,3	104,2	97,7	100	105,2	107,4	107,3	105,9	102,7
10	Saksa	88	89,2	89,3	89,9	91,4	93,6	95,8	98	101	97,6	100	104,2	105,7	105,7	105,3	104
11	Kreikka	69,1	71,5	73	74,5	77,3	82,3	88,8	91,9	100,8	93,6	100	108,6	112,6	110,2	107,2	98,8
12	Unkari	61,1	66,8	68,1	70,7	75,8	79,1	83,6	87,3	94,7	94,6	100	108,6	114,2	115,4	116,1	112,3
13	Irlanti	84,6	86,6	88,4	89,2	89,6	91,2	94,4	96,5	102,2	98,5	100	106,2	109,2	110,7	110,1	105,3
14	Italia	82,2	83,2	83,8	85	87,8	90,6	94,2	97,4	102,3	96,5	100	104,9	106,9	106,9	106,2	104,3
15	Latvia		64,6	64,5	65,6	70	76,2	82,3	96,9	107,2	100,3	100	107,4	109,4	111,1	111,8	110,2
16	Liettua	77,4	76	74,5	74,2	77,6	83,2	88,7	95,7	108,3	96,5	100	110,9	114,6	113,2	109	101,9
17	Luxemburg	70,2	72	72,7	75	86,2	86,2	94	101,2	114,2	92,3	100	105,6	105,6	105,8	105,6	108
18	Alankomaat	78,2	79,7	79,2	80,2	83,1	86,9	91	96,6	103,8	93,8	100	110,7	115,1	114	111,7	104,1
19	Puola	83,8	84,2	82,8	83,4	90,1	91,4	93,1	96,5	99,8	97,2	100	108,6	112,2	111,3	109,2	105,8
20	Portugali	84,2	86,4	86,8	87,1	89,7	92,7	95,9	97,3	102,2	96,6	100	106	108,3	107,1	104,7	99,8
21	Slovakia	92,9	96,5	98,9	98,8	101,2	102,5	104,1	104,2	106,3	100	100	104,1	105,4	105,1	103,2	99,8
22	Slovenia	69,5	76,5	80,2	82,6	86	88,8	91	95	99,9	97,9	100	104,1	105,2	105,6	105,1	105
23	Espanja	78,3	79,7	80,1	81,3	84,3	88,3	92,7	95,9	101,7	96,1	100	106,5	109,3	109,3	107,8	105,5
24	Ruotsi	81,4	83,9	84,4	83,6	85,1	88,5	92	95	98,8	99,7	100	101,3	101,1	99,1	100,8	102,1
25	Iso-Britannia	79,2	78,7	78,5	79,4	81,2	84,5	87,1	89,8	98,3	96	100	107,4	109,7	110,9	109,4	104,7
26	Summa	1686,7	1786	1871	1886	1957	2027	2110,2	2206	2349	2223	2300	2444	2502	2504	2482	2407

Pistelukujen summa pieni vuosina 2009 ja 2014, joten Euroopan unionissa oli deflaatio vuosina 2009 ja 2014.

Vastaus: vuosina 2009 ja 2014

b) Lasketaan, kuinka moninkertaisiksi hinnat tulivat kussakin maassa 15 vuoden aikana. Lasketaan ensin Itävallan kasvukerroin.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R
1	Tuottajahintaindeksi (2010 = 100)																	
2	Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Kasvukerroin
3	Itävalta	85,8	85,9	84,7	84,9	86,8	90	91,5	94,7	97,9	95,8	100	105	106,7	106,8	106,3	104,9	=Q3/B3

Kopioidaan kaava seuraaville riveille.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S
1	Tuottajahintaindeksi (2010 = 100)																		
2	Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Kasvukerroin	
3	Itävalta	85,8	85,9	84,7	84,9	86,8	90	91,5	94,7	97,9	95,8	100	105	106,7	106,8	106,3	104,9	1,223	
4	Belgia	77,4	76,7	76,8	77,5	80,8	85,6	90,3	93,6	98,9	94,1	100	106,8	109,8	109,7	107	99,7	1,288	
5	Tsekki	89,5	91,6	90,4	90	95,2	97,1	97,7	101,1	104,3	98,5	100	105,7	108,2	108,4	109,5	105,2	1,175	
6	Tanska	79,1	81,4	82,2	82,2	83,1	85,5	88,5	92,8	98,1	96,9	100	104,6	107,9	109,3	108,7	107,5	1,359	
7	Viro			78	77,6	80,2	82,1	86	94,7	101,9	97,9	100	105,7	108,8	111,7	112,1	109,1	###	
8	Suomi	87,3	86,4	84,7	83,5	83,3	86,5	90,8	95	101,9	95,1	100	106,3	109,1	109,3	108,8	106,2	1,216	
9	Ranska	87,5	88,8	88,7	89,3	91,2	93,7	96,7	99,3	104,2	97,7	100	105,2	107,4	107,3	105,9	102,7	1,174	
10	Saksa	88	89,2	89,3	89,9	91,4	93,6	95,8	98	101	97,6	100	104,2	105,7	105,7	105,3	104	1,182	
11	Kreikka	69,1	71,5	73	74,5	77,3	82,3	88,8	91,9	100,8	93,6	100	108,6	112,6	110,2	107,2	98,8	1,43	
12	Unkari	61,1	66,8	68,1	70,7	75,8	79,1	83,6	87,3	94,7	94,6	100	108,6	114,2	115,4	116,1	112,3	1,838	
13	Irlanti	84,6	86,6	88,4	89,2	89,6	91,2	94,4	96,5	102,2	98,5	100	106,2	109,2	110,7	110,1	105,3	1,245	
14	Italia	82,2	83,2	83,8	85	87,8	90,6	94,2	97,4	102,3	96,5	100	104,9	106,9	106,9	106,2	104,3	1,269	
15	Latvia		64,6	64,5	65,6	70	76,2	82,3	96,9	107,2	100,3	100	107,4	109,4	111,1	111,8	110,2	###	
16	Liettua	77,4	76	74,5	74,2	77,6	83,2	88,7	95,7	108,3	96,5	100	110,9	114,6	113,2	109	101,9	1,317	
17	Luxemburg	70,2	72	72,7	75	86,2	86,2	94	101,2	114,2	92,3	100	105,6	105,6	105,8	105,6	108	1,538	
18	Alankomaat	78,2	79,7	79,2	80,2	82,1	86,9	91	96,6	103,8	93,8	100	110,7	115,1	114	111,7	104,1	1,331	
19	Puola	83,8	84,2	82,8	83,4	90,1	91,4	93,1	96,5	99,8	97,2	100	108,6	112,2	111,3	109,2	105,8	1,263	
20	Portugali	84,2	86,4	86,8	87,1	89,7	92,7	95,9	97,3	102,2	96,6	100	106	108,3	107,1	104,7	99,8	1,185	
21	Slovakia	92,9	96,5	98,9	98,8	101,2	102,5	104,1	104,2	106,3	100	100	104,1	105,4	105,1	103,2	99,8	1,074	
22	Slovenia	69,5	76,5	80,2	82,6	86	88,8	91	95	99,9	97,9	100	104,1	105,2	105,6	105,1	105	1,511	
23	Espanja	78,3	79,7	80,1	81,3	84,3	88,3	92,7	95,9	101,7	96,1	100	106,5	109,3	109,3	107,8	105,5	1,347	
24	Ruotsi	81,4	83,9	84,4	83,6	85,1	88,5	92	95	98,8	99,7	100	101,3	101,1	99,1	100,8	102,1	1,254	
25	Iso-Britannia	79,2	78,7	78,5	79,4	81,2	84,5	87,1	89,8	98,3	96	100	107,4	109,7	110,9	109,4	104,7	1,322	

Viron ja Latvian kasvukerrointa ei voida määrittää, koska vuoden 2000 hinnat eivät ole tiedossa. Suurin kasvukerroin on Luxemburgissa, jossa hinnat 1,538...-kertaistuivat.

Merkitään Luxemburgin alkuperäistä hintatasoa kirjaimella a , jolloin uusi hintataso on $1,538...a$. Keskimääräinen kasvu noudattaa eksponentiaalista mallia. Muodostetaan yhtälö ja ratkaistaan siitä vuosittainen kasvukerroin q .

$$1,538...a = a \cdot q^{15} \quad || : a$$

$$q^{15} = 1,538...$$

$$q = \sqrt[15]{1,538...}$$

$$q = 1,02913...$$

Hinnat tulivat Luxemburgissa vuosittain keskimäärin 1,02913...-kertaisiksi, joten ne nousivat 2,913... % \approx 2,9 %.

Vastaus: Luxemburgissa, 2,9 %

- c) Poistetaan taulukosta Viron ja Latvian rivit, koska niillä ei ole kasvukertoimia. Määritetään kasvukertoimien keskiarvo ohjelman avulla.

105,5	1,347381865		
102,1	1,254299754	KESKJARVO(luku 1; luku 2; ...)	
104,7	1,321969697	23 R x 1 S	
	=KESKJARVO(R3:R25		

Ohjelma antaa keskiarvoksi 1,31148..., joten hinnat ovat nousseet 15 vuoden aikana keskimäärin 31,148... % = 31 %.

Vastaus: 31 %

431. a) Kopioidaan taulukko taulukkolaskentaohjelmaan ja muodostetaan eri alueiden indeksit, kun perusvuosi on 2013.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
1	Keskimääräiset velattomat neliohinnat (€/m ²)										
2	Alue/kaupunki	Asunnot yhteensä					Kerrostalot			Rivitalot	
3	Vuosi	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	
4	Koko maa – Hela landet	2255	2266	2268	2381	2403	2418	2097	2093	2079	
5	Pääkaupunkiseutu – Hu	3510	3530	3549	3650	3684	3721	3255	3252	3238	
6	Muu Suomi – Övriga Fir	1693	1699	1694	1673	1689	1692	1714	1710	1696	
7	Helsinki	3925	3951	4000	4086	4125	4191	3389	3371	3361	
8	Espoo + Kauniainen	3250	3254	3253	3112	3138	3153	3359	3345	3333	
9	Vantaa	2594	2625	2577	2385	2407	2341	2852	2892	2868	
10	Kehyskunnat	2169	2188	2139	1989	2012	1958	2295	2312	2266	
11	Tampere	2302	2329	2358	2299	2342	2365	2308	2304	2344	
12	Turku	1932	1961	1998	1854	1888	1921	2149	2164	2210	
13	Pori	1478	1463	1428	1484	1434	1384	1469	1508	1496	
14	Lappeenranta	1812	1788	1811	1823	1800	1784	1794	1766	1859	
15	Kouvola	1213	1181	1212	1110	1091	1099	1324	1276	1331	
16	Lahti	1744	1800	1760	1672	1758	1721	1983	1939	1887	
17	Kuopio	1932	1979	1940	1930	1990	1957	1936	1961	1911	
18	Jyväskylä	1841	1872	1879	1821	1856	1869	1868	1893	1893	
19	Vaasa	1832	1861	1857	1805	1833	1854	1895	1923	1863	
20	Mikkeli	1651	1724	1753	1636	1700	1746	1674	1762	1763	
21	Joensuu	1894	1840	1784	2086	2013	1966	1725	1688	1624	
22	Oulu	1740	1730	1731	1778	1785	1813	1704	1677	1654	
23	Rovaniemi	1495	1583	1555	1451	1564	1564	1558	1610	1543	
24	Lähde: Tilastokeskus (2)										
25											
26											
27	Keskimääräiset velattomat neliohinnat										
28	Alue/kaupunki	Asunnot yhteensä					Kerrostalot			Rivitalot	
29	Vuosi	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	
30	Koko maa – Hela landet	=B4/B4*100	=C4/B4*100	=D4/B4*100	=E4/E4*100	=F4/F4*100	=G4/G4*100	=H4/H4*100	=I4/I4*100	=J4/J4*100	
31	Pääkaupunkiseutu – Hu	=B5/B5*100	=C5/B5*100	=D5/B5*100	=E5/E5*100	=F5/F5*100	=G5/G5*100	=H5/H5*100	=I5/I5*100	=J5/J5*100	
32	Muu Suomi – Övriga Fir	=B6/B6*100	=C6/B6*100	=D6/B6*100	=E6/E6*100	=F6/F6*100	=G6/G6*100	=H6/H6*100	=I6/I6*100	=J6/J6*100	
33	Helsinki	=B7/B7*100	=C7/B7*100	=D7/B7*100	=E7/E7*100	=F7/F7*100	=G7/G7*100	=H7/H7*100	=I7/I7*100	=J7/J7*100	
34	Espoo + Kauniainen	=B8/B8*100	=C8/B8*100	=D8/B8*100	=E8/E8*100	=F8/F8*100	=G8/G8*100	=H8/H8*100	=I8/I8*100	=J8/J8*100	
35	Vantaa	=B9/B9*100	=C9/B9*100	=D9/B9*100	=E9/E9*100	=F9/F9*100	=G9/G9*100	=H9/H9*100	=I9/I9*100	=J9/J9*100	
36	Kehyskunnat	=B10/B10*100	=C10/B10*100	=D10/B10*100	=E10/E10*100	=F10/F10*100	=G10/G10*100	=H10/H10*100	=I10/I10*100	=J10/J10*100	
37	Tampere	=B11/B11*100	=C11/B11*100	=D11/B11*100	=E11/E11*100	=F11/F11*100	=G11/G11*100	=H11/H11*100	=I11/I11*100	=J11/J11*100	
38	Turku	=B12/B12*100	=C12/B12*100	=D12/B12*100	=E12/E12*100	=F12/F12*100	=G12/G12*100	=H12/H12*100	=I12/I12*100	=J12/J12*100	
39	Pori	=B13/B13*100	=C13/B13*100	=D13/B13*100	=E13/E13*100	=F13/F13*100	=G13/G13*100	=H13/H13*100	=I13/I13*100	=J13/J13*100	
40	Lappeenranta	=B14/B14*100	=C14/B14*100	=D14/B14*100	=E14/E14*100	=F14/F14*100	=G14/G14*100	=H14/H14*100	=I14/I14*100	=J14/J14*100	
41	Kouvola	=B15/B15*100	=C15/B15*100	=D15/B15*100	=E15/E15*100	=F15/F15*100	=G15/G15*100	=H15/H15*100	=I15/I15*100	=J15/J15*100	
42	Lahti	=B16/B16*100	=C16/B16*100	=D16/B16*100	=E16/E16*100	=F16/F16*100	=G16/G16*100	=H16/H16*100	=I16/I16*100	=J16/J16*100	
43	Kuopio	=B17/B17*100	=C17/B17*100	=D17/B17*100	=E17/E17*100	=F17/F17*100	=G17/G17*100	=H17/H17*100	=I17/I17*100	=J17/J17*100	
44	Jyväskylä	=B18/B18*100	=C18/B18*100	=D18/B18*100	=E18/E18*100	=F18/F18*100	=G18/G18*100	=H18/H18*100	=I18/I18*100	=J18/J18*100	
45	Vaasa	=B19/B19*100	=C19/B19*100	=D19/B19*100	=E19/E19*100	=F19/F19*100	=G19/G19*100	=H19/H19*100	=I19/I19*100	=J19/J19*100	
46	Mikkeli	=B20/B20*100	=C20/B20*100	=D20/B20*100	=E20/E20*100	=F20/F20*100	=G20/G20*100	=H20/H20*100	=I20/I20*100	=J20/J20*100	
47	Joensuu	=B21/B21*100	=C21/B21*100	=D21/B21*100	=E21/E21*100	=F21/F21*100	=G21/G21*100	=H21/H21*100	=I21/I21*100	=J21/J21*100	
48	Oulu	=B22/B22*100	=C22/B22*100	=D22/B22*100	=E22/E22*100	=F22/F22*100	=G22/G22*100	=H22/H22*100	=I22/I22*100	=J22/J22*100	
49	Rovaniemi	=B23/B23*100	=C23/B23*100	=D23/B23*100	=E23/E23*100	=F23/F23*100	=G23/G23*100	=H23/H23*100	=I23/I23*100	=J23/J23*100	

Keskimääräiset velattomat neliohinnat									
Alue/kaupunki	Asunnot yhteensä			Kerrostalot			Rivitalot		
Vuosi	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Koko maa – Hela landet	100,0	100,5	100,6	100,0	100,0	100,6	100,0	99,8	99,1
Pääkaupunkiseutu – Hu	100,0	100,6	101,1	100,0	100,9	101,0	100,0	99,9	99,5
Muu Suomi – Övriga Fin	100,0	100,4	100,1	100,0	100,9	100,2	100,0	99,8	98,9
Helsinki	100,0	100,7	101,9	100,0	101,0	101,6	100,0	99,5	99,2
Espoo + Kauniainen	100,0	100,1	100,1	100,0	101,0	100,5	100,0	99,6	99,2
Vantaa	100,0	101,2	99,3	100,0	100,8	97,3	100,0	101,4	100,6
Kehyskunnat	100,0	100,9	98,6	100,0	100,9	97,3	100,0	100,7	98,7
Tampere	100,0	101,2	102,4	100,0	101,2	101,0	100,0	99,8	101,6
Turku	100,0	101,5	103,4	100,0	101,9	101,7	100,0	100,7	102,8
Pori	100,0	99,0	96,6	100,0	101,8	96,5	100,0	102,7	101,8
Lappeenranta	100,0	98,7	99,9	100,0	96,6	99,1	100,0	98,4	103,6
Kouvola	100,0	97,4	99,9	100,0	98,7	100,7	100,0	96,4	100,5
Lahti	100,0	103,2	100,9	100,0	98,3	97,9	100,0	97,8	95,2
Kuopio	100,0	102,4	100,4	100,0	105,1	98,3	100,0	101,3	98,7
Jyväskylä	100,0	101,7	102,1	100,0	103,1	100,7	100,0	101,3	101,3
Vaasa	100,0	101,6	101,4	100,0	101,9	101,1	100,0	101,5	98,3
Mikkeli	100,0	104,4	106,2	100,0	101,6	102,7	100,0	105,3	105,3
Joensuu	100,0	97,1	94,2	100,0	103,9	97,7	100,0	97,9	94,1
Oulu	100,0	99,4	99,5	100,0	96,5	101,6	100,0	98,4	97,1
Rovaniemi	100,0	105,9	104,0	100,0	100,4	100,0	100,0	103,3	99,0

Muodostetaan eri asuntotyyppien indeksit, kun perusvuosi on 2013.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
1	Keskimääräiset velattomat nelöhinnat (€/m ²)										
2	Alue/kaupunki		Asunnot yhteensä			Kerrostalot			Rivitalot		
3	Vuosi	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	
4	Koko maa – Hela lant	2255	2266	2268	2381	2403	2418	2097	2093	2079	
5	Pääkaupunkiseutu –	3510	3530	3549	3650	3684	3721	3255	3252	3238	
6	Muu Suomi – Övriga	1693	1699	1694	1673	1689	1692	1714	1710	1696	
7	Helsinki	3925	3951	4000	4086	4125	4191	3389	3371	3361	
8	Espoo + Kauniainen	3250	3254	3253	3112	3138	3153	3359	3345	3333	
9	Vantaa	2594	2625	2577	2385	2407	2341	2852	2892	2868	
10	Kehyskunnat	2169	2188	2139	1989	2012	1958	2295	2312	2266	
11	Tampere	2302	2329	2358	2299	2342	2365	2308	2304	2344	
12	Turku	1932	1961	1998	1854	1888	1921	2149	2164	2210	
13	Pori	1478	1463	1428	1484	1434	1384	1469	1508	1496	
14	Lappeenranta	1812	1788	1811	1823	1800	1784	1794	1766	1859	
15	Kouvola	1213	1181	1212	1110	1091	1099	1324	1276	1331	
16	Lahti	1744	1800	1760	1672	1758	1721	1983	1939	1887	
17	Kuopio	1932	1979	1940	1930	1990	1957	1936	1961	1911	
18	Jyväskylä	1841	1872	1879	1821	1856	1868	1893	1893	1893	
19	Vaasa	1832	1861	1857	1805	1833	1854	1895	1923	1863	
20	Mikkeli	1651	1724	1753	1636	1700	1746	1674	1762	1763	
21	Joensuu	1894	1840	1784	2086	2013	1966	1725	1688	1624	
22	Oulu	1740	1730	1731	1778	1785	1813	1704	1677	1654	
23	Rovaniemi	1495	1583	1555	1451	1564	1564	1558	1610	1543	
24	Lähde: Tilastokeskus										
25											
26											
27	Keskimääräiset velattomat nelöhinnat										
28	Alue/kaupunki		Asunnot yhteensä			Kerrostalot			Rivitalot		
29	Vuosi	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	
30	Koko maa – Hela lant	=B4/B4*100	=C4/C4*100	=D4/D4*100	=E4/E4*100	=F4/F4*100	=G4/G4*100	=H4/H4*100	=I4/I4*100	=J4/J4*100	
31	Pääkaupunkiseutu –	=B5/\$B54*100	=C5/\$C54*100	=D5/\$D54*100	=E5/\$E54*100	=F5/\$F54*100	=G5/\$G54*100	=H5/\$H54*100	=I5/\$I54*100	=J5/\$J54*100	
32	Muu Suomi – Övriga	=B6/\$B64*100	=C6/\$C64*100	=D6/\$D64*100	=E6/\$E64*100	=F6/\$F64*100	=G6/\$G64*100	=H6/\$H64*100	=I6/\$I64*100	=J6/\$J64*100	
33	Helsinki	=B7/\$B74*100	=C7/\$C74*100	=D7/\$D74*100	=E7/\$E74*100	=F7/\$F74*100	=G7/\$G74*100	=H7/\$H74*100	=I7/\$I74*100	=J7/\$J74*100	
34	Espoo + Kauniainen	=B8/\$B84*100	=C8/\$C84*100	=D8/\$D84*100	=E8/\$E84*100	=F8/\$F84*100	=G8/\$G84*100	=H8/\$H84*100	=I8/\$I84*100	=J8/\$J84*100	
35	Vantaa	=B9/\$B94*100	=C9/\$C94*100	=D9/\$D94*100	=E9/\$E94*100	=F9/\$F94*100	=G9/\$G94*100	=H9/\$H94*100	=I9/\$I94*100	=J9/\$J94*100	
36	Kehyskunnat	=B10/\$B104*100	=C10/\$C104*100	=D10/\$D104*100	=E10/\$E104*100	=F10/\$F104*100	=G10/\$G104*100	=H10/\$H104*100	=I10/\$I104*100	=J10/\$J104*100	
37	Tampere	=B11/\$B114*100	=C11/\$C114*100	=D11/\$D114*100	=E11/\$E114*100	=F11/\$F114*100	=G11/\$G114*100	=H11/\$H114*100	=I11/\$I114*100	=J11/\$J114*100	
38	Turku	=B12/\$B124*100	=C12/\$C124*100	=D12/\$D124*100	=E12/\$E124*100	=F12/\$F124*100	=G12/\$G124*100	=H12/\$H124*100	=I12/\$I124*100	=J12/\$J124*100	
39	Pori	=B13/\$B134*100	=C13/\$C134*100	=D13/\$D134*100	=E13/\$E134*100	=F13/\$F134*100	=G13/\$G134*100	=H13/\$H134*100	=I13/\$I134*100	=J13/\$J134*100	
40	Lappeenranta	=B14/\$B144*100	=C14/\$C144*100	=D14/\$D144*100	=E14/\$E144*100	=F14/\$F144*100	=G14/\$G144*100	=H14/\$H144*100	=I14/\$I144*100	=J14/\$J144*100	
41	Kouvola	=B15/\$B154*100	=C15/\$C154*100	=D15/\$D154*100	=E15/\$E154*100	=F15/\$F154*100	=G15/\$G154*100	=H15/\$H154*100	=I15/\$I154*100	=J15/\$J154*100	
42	Lahti	=B16/\$B164*100	=C16/\$C164*100	=D16/\$D164*100	=E16/\$E164*100	=F16/\$F164*100	=G16/\$G164*100	=H16/\$H164*100	=I16/\$I164*100	=J16/\$J164*100	
43	Kuopio	=B17/\$B174*100	=C17/\$C174*100	=D17/\$D174*100	=E17/\$E174*100	=F17/\$F174*100	=G17/\$G174*100	=H17/\$H174*100	=I17/\$I174*100	=J17/\$J174*100	
44	Jyväskylä	=B18/\$B184*100	=C18/\$C184*100	=D18/\$D184*100	=E18/\$E184*100	=F18/\$F184*100	=G18/\$G184*100	=H18/\$H184*100	=I18/\$I184*100	=J18/\$J184*100	
45	Vaasa	=B19/\$B194*100	=C19/\$C194*100	=D19/\$D194*100	=E19/\$E194*100	=F19/\$F194*100	=G19/\$G194*100	=H19/\$H194*100	=I19/\$I194*100	=J19/\$J194*100	
46	Mikkeli	=B20/\$B204*100	=C20/\$C204*100	=D20/\$D204*100	=E20/\$E204*100	=F20/\$F204*100	=G20/\$G204*100	=H20/\$H204*100	=I20/\$I204*100	=J20/\$J204*100	
47	Joensuu	=B21/\$B214*100	=C21/\$C214*100	=D21/\$D214*100	=E21/\$E214*100	=F21/\$F214*100	=G21/\$G214*100	=H21/\$H214*100	=I21/\$I214*100	=J21/\$J214*100	
48	Oulu	=B22/\$B224*100	=C22/\$C224*100	=D22/\$D224*100	=E22/\$E224*100	=F22/\$F224*100	=G22/\$G224*100	=H22/\$H224*100	=I22/\$I224*100	=J22/\$J224*100	
49	Rovaniemi	=B23/\$B234*100	=C23/\$C234*100	=D23/\$D234*100	=E23/\$E234*100	=F23/\$F234*100	=G23/\$G234*100	=H23/\$H234*100	=I23/\$I234*100	=J23/\$J234*100	

Keskimääräiset velattomat nelöhinnat										
Alue/kaupunki	Asunnot yhteensä			Kerrostalot			Rivitalot			
Vuosi	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	
Koko maa	100,0	100,5	100,6	100,0	100,9	101,6	100,0	99,8	99,1	
Pääkaupunki	100,0	100,6	101,1	100,0	100,9	101,9	100,0	99,9	99,5	
Muu Suomi	100,0	100,4	100,1	100,0	101,0	101,1	100,0	99,8	98,9	
Helsinki	100,0	100,7	101,9	100,0	101,0	102,6	100,0	99,5	99,2	
Espoo + Kaur	100,0	100,1	100,1	100,0	100,8	101,3	100,0	99,6	99,2	
Vantaa	100,0	101,2	99,3	100,0	100,9	98,2	100,0	101,4	100,6	
Kehyskunnat	100,0	100,9	98,6	100,0	101,2	98,4	100,0	100,7	98,7	
Tampere	100,0	101,2	102,4	100,0	101,9	102,9	100,0	99,8	101,6	
Turku	100,0	101,5	103,4	100,0	101,8	103,6	100,0	100,7	102,8	
Pori	100,0	99,0	96,6	100,0	96,6	93,3	100,0	102,7	101,8	
Lappeenranta	100,0	98,7	99,9	100,0	98,7	97,9	100,0	98,4	103,6	
Kouvola	100,0	97,4	99,9	100,0	98,3	99,0	100,0	96,4	100,5	
Lahti	100,0	103,2	100,9	100,0	105,1	102,9	100,0	97,8	95,2	
Kuopio	100,0	102,4	100,4	100,0	103,1	101,4	100,0	101,3	98,7	
Jyväskylä	100,0	101,7	102,1	100,0	101,9	102,6	100,0	101,3	101,3	
Vaasa	100,0	101,6	101,4	100,0	101,6	102,7	100,0	101,5	98,3	
Mikkeli	100,0	104,4	106,2	100,0	103,9	106,7	100,0	105,3	105,3	
Joensuu	100,0	97,1	94,2	100,0	96,5	94,2	100,0	97,9	94,1	
Oulu	100,0	99,4	99,5	100,0	100,4	102,0	100,0	98,4	97,1	
Rovaniemi	100,0	105,9	104,0	100,0	107,8	107,8	100,0	103,3	99,0	

Vastaus: -

b) Muodostetaan vastaavalla tavalla eri vuosia ja asuntotyyppisiä koskevat indeksit, joissa perusarvona on koko maan keskiarvo kunakin vuonna.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
28	Alue/kaupunki		Asunnot yhteensä			Kerrostalot			Rivitalot		
29	Vuosi	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	
30	Koko maa – Hela	=B4/BS4*100	=C4/CS4*100	=D4/DS4*100	=E4/ES4*100	=F4/FS4*100	=G4/GS4*100	=H4/HS4*100	=I4/IS4*100	=J4/JS4*100	
31	Pääkaupunkiseutu –	=B5/BS4*100	=C5/CS4*100	=D5/DS4*100	=E5/ES4*100	=F5/FS4*100	=G5/GS4*100	=H5/HS4*100	=I5/IS4*100	=J5/JS4*100	
32	Muu Suomi – Övri	=B6/BS4*100	=C6/CS4*100	=D6/DS4*100	=E6/ES4*100	=F6/FS4*100	=G6/GS4*100	=H6/HS4*100	=I6/IS4*100	=J6/JS4*100	
33	Helsinki	=B7/BS4*100	=C7/CS4*100	=D7/DS4*100	=E7/ES4*100	=F7/FS4*100	=G7/GS4*100	=H7/HS4*100	=I7/IS4*100	=J7/JS4*100	
34	Espoo + Kauniainen	=B8/BS4*100	=C8/CS4*100	=D8/DS4*100	=E8/ES4*100	=F8/FS4*100	=G8/GS4*100	=H8/HS4*100	=I8/IS4*100	=J8/JS4*100	
35	Vantaa	=B9/BS4*100	=C9/CS4*100	=D9/DS4*100	=E9/ES4*100	=F9/FS4*100	=G9/GS4*100	=H9/HS4*100	=I9/IS4*100	=J9/JS4*100	
36	Kehyskunnat	=B10/BS4*100	=C10/CS4*100	=D10/DS4*100	=E10/ES4*100	=F10/FS4*100	=G10/GS4*100	=H10/HS4*100	=I10/IS4*100	=J10/JS4*100	
37	Tampere	=B11/BS4*100	=C11/CS4*100	=D11/DS4*100	=E11/ES4*100	=F11/FS4*100	=G11/GS4*100	=H11/HS4*100	=I11/IS4*100	=J11/JS4*100	
38	Turku	=B12/BS4*100	=C12/CS4*100	=D12/DS4*100	=E12/ES4*100	=F12/FS4*100	=G12/GS4*100	=H12/HS4*100	=I12/IS4*100	=J12/JS4*100	
39	Pori	=B13/BS4*100	=C13/CS4*100	=D13/DS4*100	=E13/ES4*100	=F13/FS4*100	=G13/GS4*100	=H13/HS4*100	=I13/IS4*100	=J13/JS4*100	
40	Lappeenranta	=B14/BS4*100	=C14/CS4*100	=D14/DS4*100	=E14/ES4*100	=F14/FS4*100	=G14/GS4*100	=H14/HS4*100	=I14/IS4*100	=J14/JS4*100	
41	Kouvola	=B15/BS4*100	=C15/CS4*100	=D15/DS4*100	=E15/ES4*100	=F15/FS4*100	=G15/GS4*100	=H15/HS4*100	=I15/IS4*100	=J15/JS4*100	
42	Lahti	=B16/BS4*100	=C16/CS4*100	=D16/DS4*100	=E16/ES4*100	=F16/FS4*100	=G16/GS4*100	=H16/HS4*100	=I16/IS4*100	=J16/JS4*100	
43	Kuopio	=B17/BS4*100	=C17/CS4*100	=D17/DS4*100	=E17/ES4*100	=F17/FS4*100	=G17/GS4*100	=H17/HS4*100	=I17/IS4*100	=J17/JS4*100	
44	Jyväskylällä	=B18/BS4*100	=C18/CS4*100	=D18/DS4*100	=E18/ES4*100	=F18/FS4*100	=G18/GS4*100	=H18/HS4*100	=I18/IS4*100	=J18/JS4*100	
45	Vaasa	=B19/BS4*100	=C19/CS4*100	=D19/DS4*100	=E19/ES4*100	=F19/FS4*100	=G19/GS4*100	=H19/HS4*100	=I19/IS4*100	=J19/JS4*100	
46	Mikkeli	=B20/BS4*100	=C20/CS4*100	=D20/DS4*100	=E20/ES4*100	=F20/FS4*100	=G20/GS4*100	=H20/HS4*100	=I20/IS4*100	=J20/JS4*100	
47	Joensuu	=B21/BS4*100	=C21/CS4*100	=D21/DS4*100	=E21/ES4*100	=F21/FS4*100	=G21/GS4*100	=H21/HS4*100	=I21/IS4*100	=J21/JS4*100	
48	Oulu	=B22/BS4*100	=C22/CS4*100	=D22/DS4*100	=E22/ES4*100	=F22/FS4*100	=G22/GS4*100	=H22/HS4*100	=I22/IS4*100	=J22/JS4*100	
49	Rovaniemi	=B23/BS4*100	=C23/CS4*100	=D23/DS4*100	=E23/ES4*100	=F23/FS4*100	=G23/GS4*100	=H23/HS4*100	=I23/IS4*100	=J23/JS4*100	

Keskimääräiset velattomat neliohinnat

Alue/kaupunki	Asunnot yhteensä			Kerrostalot			Rivitalot		
Vuosi	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Koko maa – Hela	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Pääkaupunkiseutu – Huvu	155,7	155,8	156,5	153,3	153,3	153,9	155,2	155,4	155,7
Muu Suomi – Övri	75,1	75,0	74,7	70,3	70,3	70,0	81,7	81,7	81,6
Helsinki	174,1	174,4	176,4	171,6	171,7	173,3	161,6	161,1	161,7
Espoo + Kauniainen	144,1	143,6	143,4	130,7	130,6	130,4	160,2	159,8	160,3
Vantaa	115,0	115,8	113,6	100,2	100,2	96,8	136,0	138,2	138,0
Kehyskunnat	96,2	96,6	94,3	83,5	83,7	81,0	109,4	110,5	109,0
Tampere	102,1	102,8	104,0	96,6	97,5	97,8	110,1	110,1	112,7
Turku	85,7	86,5	88,1	77,9	78,6	79,4	102,5	103,4	106,3
Pori	65,5	64,6	63,0	62,3	59,7	57,2	70,1	72,0	72,0
Lappeenranta	80,4	78,9	79,9	76,6	74,9	73,8	85,6	84,4	89,4
Kouvola	53,8	52,1	53,4	46,6	45,4	45,5	63,1	61,0	64,0
Lahti	77,3	79,4	77,6	70,2	73,2	71,2	94,6	92,6	90,8
Kuopio	85,7	87,3	85,5	81,1	82,8	80,9	92,3	93,7	91,9
Jyväskylällä	81,6	82,6	82,8	76,5	77,2	77,3	89,1	90,4	91,1
Vaasa	81,2	82,1	81,9	75,8	76,3	76,7	90,4	91,9	89,6
Mikkeli	73,2	76,1	77,3	68,7	70,7	72,2	79,8	84,2	84,8
Joensuu	84,0	81,2	78,7	87,6	83,8	81,3	82,3	80,6	78,1
Oulu	77,2	76,3	76,3	74,7	74,3	75,0	81,3	80,1	79,6
Rovaniemi	66,3	69,9	68,6	60,9	65,1	64,7	74,3	76,9	74,2

Vastaus: -

432. Kopioidaan taulukko sopivaan ohjelmaan. Indeksissä, jonka perusvuosi on 2010, vuoden 2011 pisteluku on 1,034-kertainen vuoden 2010 pistelukuun. Vaikka valitaan toinen perusvuosi, ei tämä suhde muutu. Kun perusvuosi on 2005, niin vuoden 2011 indeksin pisteluku on $1,034 \cdot 109,7$.

Vastaavasti vuoden 2012 indeksin pisteluku on $1,063 \cdot 109,7$ ja niin edelleen.

Indeksissä, jossa perusvuosi on 2005, jokaisen vuoden pisteluku on tällöin 1,097-kertainen verrattuna indeksiin, jossa perusvuosi on 2010.

Määritetään yhtenäisen indeksin pisteluvut vuosille 2011–2015 soluviittausten avulla.

	A	B	C	D
1	Vuosi	KHI (2005=100)	KHI (2010=100)	KHI (2015=100)
2	2005	100		
3	2006	101,6		
4	2007	104,1		
5	2008	108,3		
6	2009	108,3		
7	2010	109,7	100	
8	2011	=C8/\$C\$7*\$B\$7	103,4	
9	2012		106,3	
10	2013		107,9	
11	2014		109	
12	2015		108,8	100
13	2016			100,4

	A	B	C	D
1	Vuosi	KHI (2005=100)	KHI (2010=100)	KHI (2015=100)
2	2005	100		
3	2006	101,6		
4	2007	104,1		
5	2008	108,3		
6	2009	108,3		
7	2010	109,7	100	
8	2011	113,4298	103,4	
9	2012	116,6111	106,3	
10	2013	118,3663	107,9	
11	2014	119,573	109	
12	2015	119,3536	108,8	100
13	2016			100,4

Vuoden 2016 pisteluku on määritettävä uuden kaavan avulla, koska perusvuosi on vaihtunut.

	A	B	C	D
1	Vuosi	KHI (2005=100)	KHI (2010=100)	KHI (2015=100)
2	2005	100		
3	2006	101,6		
4	2007	104,1		
5	2008	108,3		
6	2009	108,3		
7	2010	109,7	100	
8	2011	113,4298	103,4	
9	2012	116,6111	106,3	
10	2013	118,3663	107,9	
11	2014	119,573	109	
12	2015	119,3536	108,8	100
13	2016	=D13/\$D\$12*B12		100,4

Annetaan pisteluvut yhden desimaalin tarkkuudella.

	A	B	C	D
1	Vuosi	KHI (2005=100)	KHI (2010=100)	KHI (2015=100)
2	2005	100,0		
3	2006	101,6		
4	2007	104,1		
5	2008	108,3		
6	2009	108,3		
7	2010	109,7	100	
8	2011	113,4	103,4	
9	2012	116,6	106,3	
10	2013	118,4	107,9	
11	2014	119,6	109	
12	2015	119,4	108,8	100
13	2016	119,8		100,4

Vastaus:

Vuosi	KHI (2005 = 100)
2005	100
2006	101,6
2007	104,1
2008	108,3
2009	108,3
2010	109,7
2011	113,4
2012	116,6
2013	118,4
2014	119,6
2015	119,4
2016	119,8

4.2 Valuutta

ALOITA PERUSTEISTA

433. Tapa 1:
Yhdellä eurolla saa 300,72 forinttia, joten Tarmo saa 100 eurolla
 $100 \cdot 300,72 = 30\,072$ forinttia.

Tapa 2:
Merkitään Sakarin saamaa forinttien määrää kirjaimella x ja taulukoidaan tiedot.

Euroja	Forinteja
1	300,72
100	x

Forinttien ja eurojen määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä Tarmon saama forinttien määrä x .

$$\frac{1}{100} = \frac{300,72}{x}$$
$$1 \cdot x = 100 \cdot 300,72$$
$$x = 30\,072$$

Tarmo saa 30 072 forinttia.

Vastaus: 30 072 forinttia

434. a) Verna saa käteistä rahaa, joten vaihdossa käytetään setelivaluuttakurssia.

Vastaus: setelivaluuttakurssia

- b) Rahanvaihtopiste myy bahteja, joten vaihdossa käytetään myyntikurssia.

Vastaus: myyntikurssia

- c) Kirjan taulukon mukaan setelien myyntikurssi on 33,2576.

Tapa 1:

Koska yhdellä eurolla saa 33,2576 bahtia, niin 600 eurolla saa $600 \cdot 33,2576 = 19\,954,56$ bahtia.

Tapa 2:

Merkitään Jasminin saamaa bahtien määrää kirjaimella x ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	THB
1	33,2576
600	x

Bahtien ja eurojen määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä Jasminin saama bahtien määrä x .

$$\frac{1}{600} = \frac{33,2576}{x}$$
$$1 \cdot x = 600 \cdot 33,2576$$
$$x = 19\,954,56$$

Jasmiini saa 19 954,56 bahtia.

Vastaus: 19 954,56 THB

435. a) Merkitään Jannen maksamaa euromäärää kirjaimella x ja taulukoidaan tunnetut tiedot.

EUR	CZK
0,039	1
x	1200

Eurojen ja korunien määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä tarvittavien eurojen määrä x .

$$\frac{0,039}{x} = \frac{1}{1200}$$
$$1 \cdot x = 0,039 \cdot 1200$$
$$x = 46,80$$

Antti maksaa 46,80 euroa.

Vastaus: 46,80 euroa

- b) Merkitään Jannen maksamaa eurojen määrää kirjaimella x ja taulukoidaan tiedot.

EUR	CZK
1	24
x	1200

Eurojen ja korunien määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä tarvittavien eurojen määrä x .

$$\frac{1}{x} = \frac{24}{1200}$$
$$24x = 1 \cdot 1200 \quad \parallel : 24$$
$$x = 50$$

Antti maksaa 50,00 euroa.

Vastaus: 50,00 euroa

436. A: Vahdettaessa Suomessa ulkomaan käteisvaluutaksi käytetään setelien myyntikurssia, joten tapahtuma A ja kurssi I kuuluvat yhteen.
- B: Vaihdettaessa Suomessa vieraan maan valuuttaa euroseteleiksi pankki ostaa vieraan maan valuutan, joten käytetään setelien ostokurssia. Tapahtuma B ja kurssi III kuuluvat siis yhteen.
- C: Kun tilataan suomalainen yritys ostaa tavaraa nettikaupasta ja maksaa tilauksen tililtään, jonka valuutta on euro, pankki myy suomalaiselle yritykselle ulkomaan valuuttaa. Käytetään siis myyntikurssia. Koska käteistä rahaa ei esiinny vaihtotapahtumassa, käytetään tilivaluuttakurssia. Tapahtuma C ja kurssi II kuuluvat yhteen.
- D: Kun suomalainen yritys saa tililleen maksusuorituksen vieraan maan valuutassa, pankki ostaa yritykseltä vieraan maan valuutan, jolloin yritys saa euroja. Käytetään siis ostokurssia. Koska käteistä rahaa ei esiinny vaihtotapahtumassa, käytetään tilivaluuttakurssia. Tapahtuma D ja kurssi IV kuuluvat yhteen.

Vastaus: A: I, B: III, C: II ja D: IV

437. a) Pankki myy koruliikkeelle rupioita, joten laskua muunnettaessa käytetään myyntikurssia.

Vastaus: myyntikurssia

- b) Kirjan taulukon mukaan tilivaluutan myyntikurssi on 66,8331. Merkitään koruliikkeen maksamaa eurojen määrää kirjaimella x ja taulukoidaan tunnetut tiedot.

EUR	INR
1	66,8331
x	500 000

Eurojen ja rupioiden määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä maksettu eurojen määrä x .

$$\begin{aligned} \frac{1}{x} &= \frac{66,8331}{500\,000} \\ 66,8331x &= 1 \cdot 500\,000 && \parallel : 66,8331 \\ x &= 7481,322\dots \end{aligned}$$

Koruliikkeen lasku euroina on $7481,322\dots \text{€} \approx 7481,32 \text{€}$.

Vastaus: 7481,32 €

438. Pankki ostaa suomalaiselta yritykseltä tilille tulevat punnat, joten käytetään tilivaluutan ostokurssia. Kirjan taulukon mukaan kurssi on 0,8557.

Merkitään puutavaraliikkeen saamaa euromäärää kirjaimella x ja taulukoidaan tunnetut tiedot.

EUR	GBP
1	0,8557
x	56 000

Eurojen ja puntien määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä saatujen puntien määrä x .

$$\begin{aligned}\frac{1}{x} &= \frac{0,8557}{56\,000} \\ 0,8557x &= 1 \cdot 56\,000 \quad \parallel : 0,8557 \\ x &= 65\,443,496\dots\end{aligned}$$

Suomalainen yritys saa tililleen 65 443,496... € \approx 65 443,50 €.

Vastaus: 65 443, 50 €

VAHVISTA OSAAMISTA

439. Pankki ostaa Erkiltä käteistä rahaa, joten käytetään setelien ostokurssia. Taulukon mukaan setelien ostokurssi on 9,0334. Merkitään Erkin saamaa kunien määrää kirjaimella x ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	NOK
1	9,0334
x	300

Eurojen ja kunien määrä ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä saatujen eurojen määrä x .

$$\begin{aligned}\frac{1}{x} &= \frac{9,0334}{300} \\ 9,0334x &= 1 \cdot 300 \quad || : 9,0334 \\ x &= 33,210\dots\end{aligned}$$

Pankki vähentää 4,00 € vaihtopalkkiota, joten Erkki saa
 $33,210\dots \text{ €} - 4,00 \text{ €} = 29,210\dots \text{ €}$.

Koska kyse on käteisestä rahasta, pyöristyy saatu summa 29 euroon ja 20 senttiin.

Vastaus: 29,20 euroa

440. A: Euron arvon aleneminen suhteessa dollariin on euron devalvoitumista, joten tapahtuma A yhdistyy tapahtumaan II.
Samalla määrällä euroja saa vähemmän dollareita kuin ennen, joten tavaran ostaminen Amerikasta kallistuu. Tapahtuma A yhdistyy siis tapahtumaan IV.
Kun euron arvo alenee suhteessa dollariin, eurooppalainen tuontitavara halpenee amerikkalaisille. Tapahtuma A yhdistyy siis tapahtumaan V.
- B: Dollarin arvo suhteessa euroon alenee, joten dollari devalvoituu suhteessa euroon eli euro revalvoituu suhteessa dollariin. Tapahtuma B yhdistyy siis tapahtumiin III ja I. Samalla dollarimäärällä saa vähemmän euroja, joten eurooppalainen vientitavara Amerikkaan kallistuu. Tapahtuma B yhdistyy siis tapahtumaan VI.
- C: Euron arvo suhteessa dollariin kasvaa, joten dollari heikkenee euroon nähden. Tilanne on siis täsmälleen sama kuin tapahtumassa B, joten myös tapahtuma C yhdistyy tapahtumiin I, III ja VI.
- D: Dollarin arvo nousee euroon nähden, joten euron arvo alenee dollariin nähden. Tilanne on siis täsmälleen sama kuin tapahtumassa A, joten myös tapahtuma D yhdistyy tapahtumiin II, IV ja V.

Vastaus: A: II, IV ja V; B: I, III ja VI; C: I, III ja VI; D: II, IV ja V

441. a) Ruplan kurssi tarkoittaa yhden euron arvoa ruplina. Merkitään ruplan aiempaa arvoa euroina kirjaimella x ja taulukoidaan tunnetut tiedot.

EUR	RUB
1	68,411
x	1

Eurojen ruplien määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä eurojen määrä x .

$$\frac{1}{x} = \frac{68,411}{1}$$
$$68,411x = 1 \cdot 1 \quad \parallel : 68,411$$
$$x = 0,0146175\dots$$

Merkitään eurojen määrää myöhempänä ajan kohtana kirjaimella y ja muodostetaan uusi taulukko.

EUR	RUB
1	63,655
y	1

$$\frac{1}{y} = \frac{63,655}{1}$$
$$63,655y = 1 \cdot 1 \quad \parallel : 63,655$$
$$y = 0,0157096\dots$$

Yhden ruplan arvo oli aluksi $0,0146175\dots \text{€} \approx 0,01462$ euroa ja kuukautta myöhemmin $0,0157096\dots \text{€} \approx 0,01571$ €.

Vastaus: $0,01462$ euroa ja $0,01571$ euroa

- b) Koska rupla arvon euroina kasvoi, rupla revalvoitui.

Vastaus: revalvoitui

- c) Ruplan arvo muuttui alkuperäiseen nähden

$$\frac{0,0157096\dots}{0,0146175\dots} = 1,07471\dots \text{-kertaiseksi, joten se kasvoi } 7,471\dots \%$$
$$\approx 7,5 \%$$

Vastaus: kasvoi $7,5 \%$

442. a) Bahtin kurssi tarkoittaa yhden euron arvoa bahteina. Merkitään yhdellä eurolla saatavaa bahtimäärää kirjaimella x ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	THB
488	18 000
1	x

Eurojen ja bahtien määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä bahtien määrä x .

$$\frac{488}{1} = \frac{18\,000}{x}$$
$$488x = 1 \cdot 18\,000 \quad || : 488$$
$$x = 36,88524\dots$$

Yhdellä eurolla saa $36,88524\dots \approx 36,8852$ Thaimaan bahtia, joten bahtin myyntikurssi on $36,8852$.

Vastaus: $36,8852$

- b) Dollarin kurssi tarkoittaa yhden euron arvoa dollareina. Merkitään yhdellä eurolla saatavaa dollarimäärää kirjaimella x ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	USD
475	486
1	x

Eurojen ja dollarien määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä dollarien määrä x .

$$\frac{475}{1} = \frac{486}{x}$$
$$475x = 1 \cdot 486 \quad || : 475$$
$$x = 1,02315\dots$$

Yhdellä eurolla saa $1,02315\dots \$ \approx 1,023$ dollaria, joten dollarien myyntikurssi on $1,023$.

Vastaus: $1,0232$

443. a) Merkitään palkkion hintaa euroina sopimusajankohtana kirjaimella x ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	USD
1	1,2141
x	100 000

Eurojen määrä ja dollarien määrä ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä eurojen määrä x .

$$\frac{1}{x} = \frac{1,2141}{100\,000}$$
$$1,2141x = 1 \cdot 100\,000 \quad || : 1,2141$$
$$x = 82\,365,538\dots$$

Sopimushetkellä palkkion suuruus oli $82\,365,538\dots \text{€} \approx 82\,365,54 \text{€}$.

Merkitään palkkion suuruutta euroina tapahtumahetkellä kirjaimella y ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	USD
1	1,0630
y	100 000

Eurojen määrä ja dollarien määrä ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä eurojen määrä x .

$$\frac{1}{y} = \frac{1,0630}{100\,000}$$
$$1,0630y = 1 \cdot 100\,000 \quad || : 1,0630$$
$$x = 94\,073,377\dots$$

Tapahtumahetkellä palkkion suuruus oli $94\,073,377\dots \text{€} \approx 94\,073,38 \text{€}$.

Vastaus: $82\,365,54$ euroa ja $94\,073,38$ euroa

- b) Tapahtumahetkellä palkkio oli $\frac{94\,073,377\dots}{82\,365,538\dots} = 1,14214\dots$ -kertainen sopimusajankohtaan verrattuna, joten se oli $14,214\dots \% \approx 14,2\%$ kalliimpi.

Vastaus: $14,2\%$ kalliimpi

444. a) Lainan suuruus euroina lasketaan lainannostopäivän kurssin mukaan. Yritys saa tililleen lainaamansa Kanadan dollarit, jotka pankki ostaa ja muuttaa euroiksi. Käytetään siis ostokurssia. Taulukon mukaan kurssi on 1,6511.

Merkitään lainan suuruutta euroina kirjaimella x ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	CAD
1	1,6511
x	150 000

Eurojen määrä ja Kanadan dollarien määrä ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä eurojen määrä x .

$$\begin{aligned}\frac{1}{x} &= \frac{1,6511}{150\,000} \\ 1,6511x &= 1 \cdot 150\,000 \quad || :1,6511 \\ x &= 90\,848,525\dots\end{aligned}$$

Lainan suuruus euroina oli 90 848,525... € \approx 90 848,53 €.

Vastaus: 90 848,53 euroa

- b) Laina maksetaan myöhemmin korkojen kera. Lainan suuruus Kanadan dollareina on korkoineen $1,026 \cdot 150\,000 \text{ CAD} \cdot 1,026 = 153\,900 \text{ CAD}$. Yritys vaihtaa euroja dollareiksi maksaakseen lainan dollareina. Pankki myy yritykselle dollareita, joten lasketaan vaihdettava määrä myyntikurssin mukaan. Tehtävänannon taulukon mukaan kurssi on 1,3972.

Merkitään lainaa varten vaihdettavaa euromäärää kirjaimella x ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	CAD
1	1,3972
x	153 900

Eurojen määrä ja Kanadan dollarien määrä ovat suoraan verrannollisia.

Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä eurojen määrä x .

$$\frac{1}{x} = \frac{1,3972}{153\,900}$$
$$1,3972x = 1 \cdot 153\,900 \quad || :1,3972$$
$$x = 110\,148,869\dots$$

Yritys maksoi lainasta 110 148,869... € \approx 110 148,87 €. Tämä on $\frac{110\,148,87}{90\,848,53} = 1,21244\dots = 121,244\dots\%$ summasta, jonka yritys lainasi, joten yritys maksoi käytännössä lainastaan korkoa 21,244... % \approx 21,2 %.

Yritys hävisi huomattavan määrän rahaa lainatessaan Kanadan dollareita eurojen sijaan.

Vastaus: 110 148,87 euroa, ei

445. a) Matkailijan rahat vaihdetaan ensiksi euroiksi ja sitten Sveitsin frangeiksi.

Vaihtopiste ostaa Japanin jenit, joten käytetään ostokurssia, joka on tehtävänannon mukaan 124,60. Merkitään euroiksi muunnettua Japanin jenien määrää kirjaimella x ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	JPY
1	124,60
x	100 000

Eurojen ja jenien määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä eurojen määrä x .

$$\frac{1}{x} = \frac{124,60}{100\,000}$$
$$124,60x = 1 \cdot 100\,000$$
$$x = 802,568\dots$$

Turisti saa 802,568... € \approx 802,57 €, jotka hän vaihtaa Sveitsin frangeiksi. Vaihtopiste myy Sveitsin frangeja, joten käytetään myyntikurssia, joka on tehtävänannon mukaan 1,0527. Merkitään saatujen Sveitsin frangien määrää kirjaimella y ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	CHF
1	1,0527
802,57	y

Eurojen ja frangien määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä saatujen Sveitsin frangien määrä y .

$$\frac{1}{802,57} = \frac{1,0527}{y}$$
$$y = 1,0527 \cdot 802,57$$
$$y = 844,865\dots$$

Turisti saa 844,865 ... CHF \approx 844,87 Sveitsin frangia.

Vastaus: 844,87 CHF

- b) Esimerkiksi 6.7.2017 kurssit olivat taulukon mukaiset.
(Lähde: Aktia Pankki 6.7.2017)

	Myynti	Osto
JPY	123,7200	134,0300
CHF	1,0726	1,1187

Vaihtopiste ostaa Japanin jenit, joten käytetään ostokurssia, joka on 134,03. Merkitään euroiksi muunnettua Japanin jenien määrää kirjaimella x ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	JPY
1	134,03
x	100 000

Eurojen ja jenien määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä eurojen määrä x .

$$\frac{1}{x} = \frac{134,03}{100\,000}$$
$$134,03x = 1 \cdot 100\,000 \quad \parallel : 134,03$$
$$x = 746,101\dots$$

Turisti saa 746,101... € \approx 746,10 €, jotka hän vaihtaa Sveitsin frangeiksi. Vaihtopiste myy Sveitsin frangeja, joten käytetään myyntikurssia, joka on 1,0726. Merkitään saatujen Sveitsin frangien määrää kirjaimella y ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	CHF
1	1,0726
746,10	y

Eurojen ja frangien määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä saatujen Sveitsin frangien määrä y .

$$\frac{1}{746,10} = \frac{1,0726}{y}$$
$$y = 746,10 \cdot 1,0726$$
$$y = 800,266\dots$$

Turisti saa 800,266... CHF \approx 800,27 Sveitsin frangia. Tämä on vähemmän kuin a-kohdassa.

Vastaus: -

446. Muunnetaan 10 000 euroa Ruotsin kruunuiksi myyntikurssin avulla. Merkitään saatujen kruunujen määrää kirjaimella x ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	SEK
1	9,3285
10 000	x

Kruunujen ja eurojen määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä Ruotsin kruunujen määrä x .

$$\frac{1}{10\,000} = \frac{9,3285}{x}$$
$$x = 10\,000 \cdot 9,3285$$
$$x = 93\,285$$

10 000 eurolla saa 93 285 Ruotsin kruunua. Muunnetaan kruunut euroiksi ostokurssin avulla. Merkitään saatujen eurojen määrää kirjaimella y ja taulukoidaan tunnetut tiedot.

EUR	SEK
1	9,6685
y	93285

$$\frac{1}{y} = \frac{9,6685}{93\,285}$$
$$9,6685y = 1 \cdot 93\,285 \quad || :9,6685$$
$$y = 9648,342\dots$$

10 000 eurosta saa takaisin 9648,342... € \approx 9648,34 € vaihtojen jälkeen, joten takaisin saa
10 000 € – 9648,34 € = 351,66 € vähemmän.

Vastaus: 9648,34 euroa ja 351,66 euroa

447. a) Muunnetaan hinnat euroiksi kurssien avulla. Merkitään aiempaa hintaa euroina kirjaimella x ja myöhempää hintaa euroina kirjaimella y . Taulukoidaan tunnetut tiedot.

EUR	USD	EUR	USD
1	1,1204	1	1,0630
x	3325	y	2079

Eurojen ja dollarien määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä aiempi hinta euroissa.

$$\begin{aligned}\frac{1}{x} &= \frac{1,1204}{3325} \\ 1,1204x &= 1 \cdot 3325 \quad \parallel : 1,1204 \\ x &= 2967,690\dots\end{aligned}$$

Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä myöhempi hinta euroina.

$$\begin{aligned}\frac{1}{y} &= \frac{1,0630}{2079} \\ 1,0630y &= 1 \cdot 2079 \quad \parallel : 1,0630 \\ y &= 1955,785\dots\end{aligned}$$

Hinta oli aluksi 2967,690... € \approx 2968 € tonnia kohden ja puoli vuotta myöhemmin 1955,785...€ \approx 1956 € tonnia kohden.

Vastaus: 2968 €/tonni ja 1956 €/tonni

- b) $\frac{1955,785\dots}{2967,690\dots} = 0,65902\dots$, joten uusi hinta oli 65,902... % vanhasta hinnasta. Hinta siis aleni $100 \% - 65,902\dots \% = 34,097\dots \% \approx 34 \%$.

Vastaus: aleni 34 %

- 448.** Koska Hong Kongin dollari devalvoituu tai revalvoituu, lasketaan yhden Hong Kongin dollarin kurssi euroissa alkutilanteessa.

$$\begin{aligned}1 \text{ EUR} &= 8,0987 \text{ HKD} \quad ||: 8,0987 \\0,12347\dots \text{ EUR} &= 1 \text{ HKD} \\1 \text{ HKD} &= 0,12347\dots \text{ EUR}\end{aligned}$$

- a) Koska Hong Kongin dollarin arvo devalvoituu 4 % euroon nähden, yhdellä Hong Kongin dollarilla saa 4 % vähemmän euroja.

$$\begin{aligned}1 \text{ HKD} &= 0,96 \cdot 0,12347\dots \text{ EUR} \\1 \text{ HKD} &= 0,11857\dots \text{ EUR}\end{aligned}$$

Lasketaan uusi Hong Kongin dollarin kurssi.

$$\begin{aligned}1 \text{ HKD} &= 0,11857\dots \text{ EUR} \quad ||: 0,11857\dots \\8,43614\dots \text{ HKD} &= 1 \text{ EUR} \\1 \text{ EUR} &= 8,43614\dots \text{ HKD}\end{aligned}$$

Uusi Hong Kongin dollarin kurssi on $8,43614\dots \approx 8,4361$.

Vastaus: 8,4361

- b) Koska Hong Kongin dollari revalvoituu 4 % euroon nähden, yhdellä Hong Kongin dollarilla saa 4 % enemmän euroja.

$$\begin{aligned}1 \text{ HKD} &= 1,04 \cdot 0,12347\dots \text{ EUR} \\1 \text{ HKD} &= 0,12841\dots \text{ EUR}\end{aligned}$$

Lasketaan uusi Hong Kongin dollarin kurssi.

$$\begin{aligned}1 \text{ HKD} &= 0,12841\dots \text{ EUR} \quad ||: 0,12841\dots \\7,78721\dots \text{ HKD} &= 1 \text{ EUR} \\1 \text{ EUR} &= 7,78721\dots \text{ HKD}\end{aligned}$$

Uusi Hong Kongin dollarin kurssi on $7,78721\dots \approx 7,7872$.

Vastaus: 7,7872

449. Eurojen määrän yhdellä ulkomaan valuutalla saadaan ottamalla käänteisluku kurssista. Esimerkiksi

$$1 \text{ GBP} = \frac{1}{0,8557} \text{ EUR} \approx 1,1686 \text{ EUR}$$

Kopioidaan taulukon kaksi ensimmäistä saraketta ja Englannin punnan kohdalle kolmanteen sarakeeseen kirjoitetaan kaava $=1/C2$.

	A	B	C	D
1	Valuutta	Lyhenne	Euron arvo valuutassa	Valuutan arvo euroina
2	Englannin punta	GBP	0.8633	$=1/C2$
3	Hongkongin dollari	HKD	8.2823	
4	Intian rupia	INR	71973	

Kopioidaan kaava alemmille riveille.

	A	B	C	D
1	Valuutta	Lyhenne	Euron arvo valuutassa	Valuutan arvo euroina
2	Englannin punta	GBP	0.8633	1.1583458821
3	Hongkongin dollari	HKD	8.2823	0.1207394081
4	Intian rupia	INR	71973	0.0000138941
5	Japanin jeni	JPY	119.94	0.0083375021
6	Kanadan dollari	CAD	1.4072	0.7106310404
7	Kiinan juan renminbi	CNY	7.3487	0.1360784901
8	Norjan kruunu	NOK	8.8838	0.1125644431
9	Ruotsin kruunu	SEK	9.481	0.1054741061
10	Sveitsin frangi	CHF	1.0658	0.9382623381
11	Tanskan kruunu	DKK	7.4353	0.1344935645
12	Thaimaan baht	THB	37416	0.0000267265
13	Venäjän rupla	RUB	63.4442	0.0157618821
14	Yhdysvaltain dollari	USD	1.0675	0.9367681499

Vastaus:

Valuutta	Arvo (EUR)
Englannin punta	1,1583
Hongkongin dollari	0,1207
Intian rupia	0,00001389
Japanin jeni	0,008338
Kanadan dollari	0,7106
Kiinan juan renminbi	0,1361
Norjan kruunu	0,1126
Ruotsin kruunu	0,1055
Sveitsin frangi	0,9383
Tanskan kruunu	0,1345
Thaimaan baht	0,00002673
Venäjän rupla	0,01576
Yhdysvaltain dollari	0,9368

450. Lasketaan jokaiselle vaihtoehdolle hinta euroissa. Merkitään 500 dollarin hintaa euroina ennen palvelumaksuja kirjaimella x .

A: Muodostetaan taulukko

EUR	USD
1	1,045326
x	500

Eurojen ja dollarien määrät ovat suoraan verrannolliset. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä eurojen määrä x .

$$\frac{1}{x} = \frac{1,045326}{500}$$
$$1,045326x = 1 \cdot 500 \quad || :1,045326$$
$$x = 478,319\dots$$

Dollarit maksavat $478,319\dots \text{ €} \approx 478,32 \text{ €}$, jonka lisäksi peritään $1,95 \%$ vaihtopalkkio hinnasta. Kokonaisuudessaan rahan nostaminen maksaa $1,0195 \cdot 478,32 \text{ €} = 487,647\dots \text{ €} \approx 487,65 \text{ €}$.

B: Taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	USD
1	1,0353
x	500

Eurojen ja dollarien määrät ovat suoraan verrannolliset. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä eurojen määrä x .

$$\frac{1}{x} = \frac{1,0353}{500}$$
$$1,0353x = 1 \cdot 500 \quad || :1,0353$$
$$x = 482,951\dots$$

Dollarit maksavat $482,951\dots \text{ €} \approx 482,95 \text{ €}$, jonka lisäksi peritään $2,50$ euron palvelumaksu. Kokonaisuudessaan rahan tilaaminen pankkikonttoriin maksaa $482,95 \text{ €} + 2,50 \text{ €} = 485,45 \text{ €}$.

C: Taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	USD
1	1,01895
x	500

Eurojen ja dollarien määrät ovat suoraan verrannolliset. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä eurojen määrä x .

$$\frac{1}{x} = \frac{1,01895}{500}$$
$$1,01895x = 1 \cdot 500 \quad \parallel :1,01895$$
$$x = 490,701\dots$$

Dollarit maksavat 490,701... € \approx 490,70 €.

D: Taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	USD
1	1,02430
x	500

Eurojen ja dollarien määrät ovat suoraan verrannolliset. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä eurojen määrä x .

$$\frac{1}{x} = \frac{1,02430}{500}$$
$$1,02430x = 1 \cdot 500 \quad \parallel :1,02430$$
$$x = 488,138\dots$$

Dollarit maksavat 488,138... € \approx 488,14 €, jonka lisäksi peritään 5,95 % vaihtopalkkio hinnasta. Kokonaisuudessaan dollarit maksavat $1,0595 \cdot 488,14 \text{ €} = 517,184\dots \text{ €} \approx 517,18 \text{ €}$.

E: Taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	USD
1	1,02430
x	500

Eurojen ja dollarien määrät ovat suoraan verrannolliset. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä eurojen määrä x .

$$\frac{1}{x} = \frac{1,02430}{500}$$

$$1,02430x = 1 \cdot 500 \quad || :1,02430$$

$$x = 488,138\dots$$

Dollarit maksavat 488,14 €, jonka lisäksi peritään 19,99 euron toimituspalkkio. Kokonaisuudessaan dollarit maksavat $488,14 \text{ €} + 19,99 \text{ €} = 508,13 \text{ €}$.

Vaihtoehdot halvimmasta kalleimpaan ovat B, A, C, E ja D.

Vastaus: B, A, C, E, D

SYVENNÄ YMMÄRRYSTÄ

451. a) Taulukon kurssien perusteella yhdellä eurolla sai myöhemmin enemmän puntia, joten euro revalvoitui. Väite on epätosi.

Vastaus: epätosi, revalvoitui

- b) Yhdellä eurolla sai ajankohtana B $\frac{0,8454}{0,7750} = 1,09083\dots$ -kertaisen määrän puntia verrattuna ajankohtaan A. Euroja sai $109,083\dots\%$ alkuperäisestä määrästä eli $9,083\dots\% \approx 9,1\%$ alkuperäistä enemmän. Väite on tosi.

Vastaus: tosi

- c) Lasketaan punnan arvo euroissa ajankohtina A ja B.

Ajankohta	Punnan arvo euroina
A	$\frac{1}{0,7750} \approx 1,2903$
B	$\frac{1}{0,8454} \approx 1,1829$

Punnan arvo ajankohtana B oli $\frac{1,1829}{1,2903} = 0,91676\dots = 91,676\dots\%$ siitä, mikä se oli ajankohtana A. Arvo siis heikkeni $100\% - 91,676\dots\% = 8,323\dots\% \approx 8,3\%$. Väite on epätosi.

Vastaus: epätosi, heikkeni noin $8,3\%$

- d) Kohdan c taulukosta nähdään, että väite on tosi.

Vastaus: tosi

452. Merkitään yhdellä turkin liiralla (TRY) alkutilanteessa saatavaa eurojen määrää kirjaimella a ja Koska liira devalvoituu suhteessa euroon, saa yhdellä liiralla muutoksen jälkeen $11,7\%$ vähemmän euroja eli $100\% - 11,7\% = 88,3\%$ alkuperäisestä määrästä. Tällöin liiralla saa $0,883a$ euroa.

Merkitään tuotteen alkuperäistä euromääräistä hintaa Suomessa kirjaimella b . Tuotteen hinta euroina mitattuna nousi $3,8$ prosenttia, jolloin uudeksi hinnaksi tuli $1,038b$.

Jos liiran arvo olisi esimerkiksi 2 euroa, niin tuotteen hinta liiroina laskettaisiin jakamalla euromääräinen hinta luvulla 2. Aluksi liiran arvo on a euroa, joten tuotteen hinta liiroina saadaan jakamalla euromääräinen hinta kirjaimella a . Uusi liiramääräinen hinta lasketaan vastaavalla tavalla.

Taulukoidaan alkuperäiset kurssi ja hinta sekä muuttuneet kurssi ja hinta. Lisätään taulukkoon sarake tuotteen hinnalle liiroina.

	Liiran arvo (€)	Tuotteen hinta Suomessa (€)	Tuotteen hinta liiroina
Aluksi	a	b	$\frac{b}{a}$
Lopuksi	$0,883a$	$1,038b$	$\frac{1,038b}{0,883a} = 1,17553\dots \frac{a}{b}$

Uusi liiramääräinen hinta oli $1,17553\dots$ -kertainen verrattuna alkuperäiseen hintaan eli $117,553\dots\%$ alkuperäisestä hinnasta.

Hinta nousi turkkilaisen ostajan kannalta

$117,553\dots\% - 100\% = 17,553\dots\% \approx 17,6\%$.

Vastaus: nousi $17,6\%$

453. a) Kopiaoidaan taulukko sopivaan ohjelmaan. Lasketaan Tanskan kruunun (DKK) arvo euroina.

	A	B	C	D	E
1	Valuutta	Arvo (SEK)	Arvo (EUR)	Valuutta	Arvo (EUR)
2	DKK	1,3333	=B2/\$B\$3	DKK	0,1401
3	EUR	10,0200		GBP	1,2268
4	GBP	11,6527		HRK	0,1434
5	HRK	1,3621		HUF	0,003458
6	HUF	0,0329		NOK	0,1192
7	NOK	1,1126		SEK	0,1108
8	THB	0,2779		THB	0,029136
9	TRY	2,6333		TRY	0,2878
10	USD	9,4158		USD	0,9813

Kopiaoidaan laskukaava seuraaville riveille.

	A	B	C	D	E
1	Valuutta	Arvo (SEK)	Arvo (EUR)	Valuutta	Arvo (EUR)
2	DKK	1,3333	0,133063872	DKK	0,1401
3	EUR	10,0200	1	GBP	1,2268
4	GBP	11,6527	1,162944112	HRK	0,1434
5	HRK	1,3621	0,135938124	HUF	0,003458
6	HUF	0,0329	0,003283433	NOK	0,1192
7	NOK	1,1126	0,111037924	SEK	0,1108
8	THB	0,2779	0,027734531	THB	0,029136
9	TRY	2,6333	0,262804391	TRY	0,2878
10	USD	9,4158	0,939700599	USD	0,9813

Valitaan neljän desimaalin tarkkuus.

	A	B	C	D	E
1	Valuutta	Arvo (SEK)	Arvo (EUR)	Valuutta	Arvo (EUR)
2	DKK	1,3333	0,1331	DKK	0,1401
3	EUR	10,0200	1,0000	GBP	1,2268
4	GBP	11,6527	1,1629	HRK	0,1434
5	HRK	1,3621	0,1359	HUF	0,003458
6	HUF	0,0329	0,0033	NOK	0,1192
7	NOK	1,1126	0,1110	SEK	0,1108
8	THB	0,2779	0,0277	THB	0,029136
9	TRY	2,6333	0,2628	TRY	0,2878
10	USD	9,4158	0,9397	USD	0,9813

Vastaus:

Valuutta	Arvo (EUR)
DKK	0,1331
EUR	1,0000
GBP	1,1629
HRK	0,1359
HUF	0,0033
NOK	0,1110
THB	0,0277
TRY	0,2628
USD	0,9397

- b) Yhdellä dollarilla saa Ruotsissa 0,9397... euroa, joten yhdellä eurolla saa Ruotsissa $\frac{1}{0,9793...} = 1,06416... \approx 1,0642$ dollaria.

Yhdellä dollarilla saa Suomessa 0,9813 euroa, joten yhdellä eurolla saa Suomessa $\frac{1}{0,9813...} = 1,01905... \approx 1,0191$ dollaria.

Vastaus: Ruotsissa 1,0642 USD, Suomessa 1,0191 USD

- c) Euro ja ruotsin kruunu eivät esiinny molemmissa taulukoissa, joten niiden kurssieroa ei voida tutkia. Kurssierojen tarkastelemista varten kopioidaan taulukko alemmaksi ja poistetaan kopiosta rivit EUR ja SEK. Koska kopiosta viitataan soluun B3, alkuperäistä taulukkoa ei voi poistaa.

Lasketaan Tanskan kruunun ruotsalaisen kurssin ja suomalaisen kurssin poikkeama prosentteina.

	A	B	C	D	E
1	Valuutta	Arvo (SEK)	Arvo (EUR)	Valuutta	Arvo (EUR)
2	DKK	1,3333	0,1331	DKK	0,1401
3	EUR	10,0200	1,0000	GBP	1,2268
4	GBP	11,6527	1,1629	HRK	0,1434
5	HRK	1,3621	0,1359	HUF	0,003458
6	HUF	0,0329	0,0033	NOK	0,1192
7	NOK	1,1126	0,1110	SEK	0,1108
8	THB	0,2779	0,0277	THB	0,029136
9	TRY	2,6333	0,2628	TRY	0,2878
10	USD	9,4158	0,9397	USD	0,9813
11					
12					
13	Valuutta	Arvo (SEK)	Arvo (EUR)	Valuutta	Arvo (EUR)
14	DKK	1,3333	0,1331	DKK	0,1401
15	GBP	11,6527	1,1629	GBP	1,2268
16	HRK	1,3621	0,1359	HRK	0,1434
17	HUF	0,0329	0,0033	HUF	0,003458
18	NOK	1,1126	0,1110	NOK	0,1192
19	THB	0,2779	0,0277	THB	0,029136
20	TRY	2,6333	0,2628	TRY	0,2878
21	USD	9,4158	0,9397	USD	0,9813

13	Valuutta	Arvo (SEK)	Arvo (EUR)	Valuutta	Arvo (EUR)	Kurssiero (%)
14	DKK	1,3333	0,1331	DKK	0,1401	=100-100*C14/E14
15	GBP	11,6527	1,1629	GBP	1,2268	

Kopioidaan laskukaava alemmille riveille.

13	Valuutta	Arvo (SEK)	Arvo (EUR)	Valuutta	Arvo (EUR)	Kurssiero (%)
14	DKK	1,3333	0,1331	DKK	0,1401	5,022218233
15	GBP	11,6527	1,1629	GBP	1,2268	5,205077292
16	HRK	1,3621	0,1359	HRK	0,1434	5,203539922
17	HUF	0,0329	0,0033	HUF	0,003458	5,048203189
18	NOK	1,1126	0,1110	NOK	0,1192	6,847379067
19	THB	0,2779	0,0277	THB	0,029136	4,810094254
20	TRY	2,6333	0,2628	TRY	0,2878	8,68506212
21	USD	9,4158	0,9397	USD	0,9813	4,239213411

Turkin liiran kurssi poikkeaa suhteellisesti eniten. Kurssiero on 8,685... % $\approx 8,7$ %.

Vastaus: Turkin liira, 8,7 %

454. a) Kopioidaan taulukko sopivaan ohjelmaan. Lasketaan hampurilaisen hinta Argentiinassa dollareina jakamalla hinta paikallisessa valuutassa valuutan arvolla.

	A	B	C	D	E
1		Hinta			
2	Maa	paikalli...	valuuta...	Bruttok...	Hinta (USD)
3	Argentina	55	15.9	20364	=B3/C3
4	Australia	5.8	1.4	45501	

Kopioidaan kaava alemmille riveille.

	A	B	C	D	E
1		Hinta			
2	Maa	paikalli...	valuuta...	Bruttok...	Hinta (USD)
3	Argentina	55	15.9	20364	3.4591194969
4	Australia	5.8	1.4	45501	4.1428571429
5	Austria	3.4	1	48194	3.4
6	Belgium	4	1	44093	4
7	Brazil	16.5	3.2	15391	5.15625
8	Britain	3.1	0.8	41459	3.875
9	Canada	6	1.3	44310	4.6153846154
10	Chile	2450	672.8	22370	3.6414982164
11	China	19.6	6.9	14450	2.8405797101
12	Colombia	9900	2994.6	13829	3.3059507113

Lasketaan Argentiinan valuutan Big Mac-indeksi vähentämällä edellä lasketusta hinnasta hampurilaisen hinta Yhdysvalloissa ja jakamalla tulos hampurilaisen hinnalla Yhdysvalloissa.

	A	B	C	D	E	F
1		Hinta				
2	Maa	paikalli...	valuuta...	Bruttok...	Hinta (USD)	Big Mac -indeksi
3	Argentina	55	15.9	20364	3.459119...	=(E3-\$B\$55)/\$B\$55
4	Australia	5.8	1.4	45501	4.142857...	

Kopioidaan laskukaava alemmille riveille.

2	Maa	paikalli...	valuuta...	Bruttok...	Hinta (USD)	Big Mac -indeksi
3	Argentina	55	15.9	20364	3.459119...	-0.3217412751
4	Australia	5.8	1.4	45501	4.142857...	-0.18767507
5	Austria	3.4	1	48194	3.4	-0.3333333333
6	Belgium	4	1	44093	4	-0.2156862745
7	Brazil	16.5	3.2	15391	5.15625	0.0110294118
8	Britain	3.1	0.8	41459	3.875	-0.2401960784
9	Canada	6	1.3	44310	4.615384...	-0.0950226244
10	Chile	2450	672.8	22370	3.641498...	-0.2859807419
11	China	19.6	6.9	14450	2.840579...	-0.4430235862
12	Colombia	9900	2994.6	13829	3.305950...	-0.3517743703
13	Costa Rica	2250	554.3	15595	4.059173...	-0.2040835818
14	Czech Re...	75	25.8	32759	2.906976...	-0.43000456
15	Denmark	30	7.1	46624	4.225352...	-0.1714995857

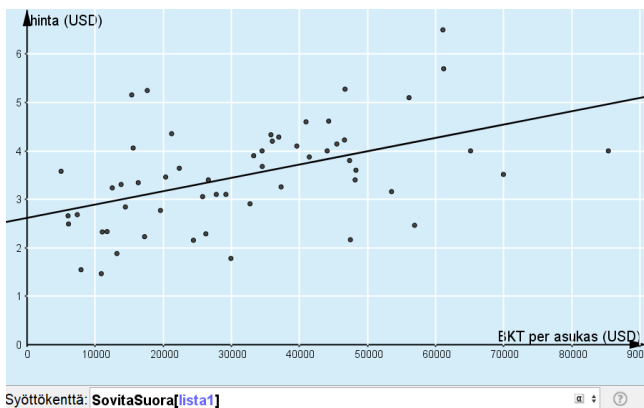
Big Mac-indeksi on suurin Sveitsissä, jossa se on 0,25496... Sveitsin valuutta on siis 25,496... % $\approx 25,5$ % yliarvostettu dollariin nähden.

Big Mac-indeksi on pienin Egyptissä, jossa se on $-0,71055$... Egyptin valuutta on siis 71,055... % $\approx 71,1$ % yliarvostettu dollariin nähden.

Vastaus: Sveitsin eniten yliarvostettu, Egyptin eniten aliarvostettu

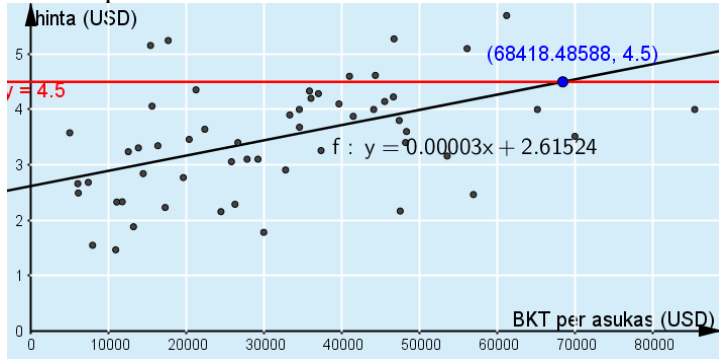
- b) Maalataan bruttokansantuotteet ja hampurilaisten dollarihinnot. Luodaan pistelista ja sovitetaan siihen lineaarinen malli.

	A	D	E
49	Switze	Luo pistelista	1 61086 6.5
50	Taiwan		1.9 47500 2.163009...
51	Thailan	Luo matriisi	5.6 16340 3.342696...
52	Turkey		3.9 19609 2.769230...
53	UAE	Luo taulukko	3.7 69971 3.513513...
54	Ukraine		7.2 7940 1.544117...
55	United	Luo murtoviiva	1 56116 5.1
56	Uruguay	125 28.7	21244 4.355400...
57	Venezuela	3550 676.6	17665 5.246822...
58	Vietnam	60000 22572	6035 2.658160...

Ohjelma antaa suoran yhtälöksi $y = 0,0000275x + 2,6152448$.

Määritetään mallin mukainen bruttokansantuote hampurilaisen hinnan ollessa 4,50 USD mallin mukaisen suoran ja suoran $y = 4,5$ leikkauspisteen avulla.

Ohjelma antaa leikkauspisteeksi (68 418,48588; 4,5), joten kun hampurilaisen hinta on 4,5 USD, niin bruttokansantuote on mallin mukaan noin 68 000 USD asukasta kohti.

Vastaus: $y = 0,0000275x + 2,6152448$, 68 000 USD/asukas

455. Merkitään alkuperäisiä markkamääräisiä kokonaiskustannuksia kirjaimella a . Maahantuojan tavoittelema voitto on tällöin $0,1a$.

Ennen valuuttakurssin muutosta maahantuoja on maksanut kolmasosan kustannuksista eli hinnan $\frac{1}{3}a$. Hän on myös myynyt ostamansa erän 10 % voitolla ja saanut rahamäärän $1,1 \cdot \frac{1}{3}a = \frac{1,1}{3}a = \frac{11}{30}a$.

Ilman valuuttakurssin muutosta maahantuojan olisi pitänyt maksaa lopusta tavarasta hinta $a - \frac{1}{3}a = \frac{2}{3}a$. Tästä hinnasta 75 % maksetaan hankintamaan valuuttana, joten hankintamaan valuuttana maksettava hinta olisi siis ollut $0,75 \cdot \frac{2}{3}a = 0,5a$. Tämä hinta kasvaa 20 %, jolloin kuluja tulee lisää $0,2 \cdot 0,5a = 0,01a$.

Alun perin maahantuoja aikoi myydä lopun tavaran hinnalla $1,1 \cdot \frac{2}{3}a = \frac{11}{15}a = 0,733\dots a$.

Hänen on siis nostettava hintaa

$$\frac{0,01a_1}{0,733\dots a_1} = 0,13636\dots = 13,636\dots \% \approx 13,6 \%$$

Vastaus: 13,6 %

456. Merkitään maan A rahayksikön arvo maan B rahayksikössä ennen devalvaatiota kirjaimella a . Devalvaatiossa kyseinen arvo alenee q %, joten devalvaation jälkeen maan A rahayksikön arvo maan B rahayksikössä on $\left(1 - \frac{q}{100}\right)a$.

Koska maan A rahayksikön arvo maan B rahayksikössä ennen devalvaatiota oli a , niin maan B rahayksikön arvo maan A rahayksikössä oli ennen devalvaatiota $\frac{1}{a}$. Devalvaatiossa kyseinen arvo kallistuu p %, joten devalvaation jälkeen maan B rahayksikön arvo maan A rahayksikössä on $\left(1 + \frac{p}{100}\right) \cdot \frac{1}{a}$.

Maan A rahayksikön arvo maan B valuutassa ja maan B rahayksikön arvo maan A valuutassa ovat toistensa käänteislukuja. Muodostetaan tämän tiedon perusteella yhtälö ja ratkaistaan siitä q .

$$\begin{aligned}\frac{1}{\left(1 - \frac{q}{100}\right)a} &= \left(1 + \frac{p}{100}\right) \cdot \frac{1}{a} && \parallel \cdot a \\ \frac{1}{1 - \frac{q}{100}} &= 1 + \frac{p}{100} && \parallel \cdot \left(1 - \frac{q}{100}\right) \\ 1 &= \left(1 - \frac{q}{100}\right) \left(1 + \frac{p}{100}\right) \\ 1 &= 1 + \frac{p}{100} - \frac{q}{100} - \frac{q}{100} \cdot \frac{p}{100} && \parallel \cdot 10\,000 \\ 10\,000 &= 10\,000 + 100p - 100q - qp \\ 100q + qp &= 10\,000 - 10\,000 + 100p \\ 100q + qp &= 100p \\ q(100 + p) &= 100p && \parallel : (100 + p) \\ q &= \frac{100p}{100 + p}\end{aligned}$$

Lasketaan p :n arvoja 5, 10 ja 30 vastaavat q :n arvot.

$$p = 5: \quad q = \frac{100 \cdot 5}{100 + 5} = 4,761\dots \approx 4,8$$

$$p = 10: \quad q = \frac{100 \cdot 10}{100 + 10} = 9,090\dots \approx 9,1$$

$$p = 30: \quad q = \frac{100 \cdot 30}{100 + 30} = 23,076\dots \approx 23,1$$

$$\text{Vastaus: } q = \frac{100p}{100 + p}; \quad 4,8; 9,1 \text{ ja } 23,1$$

ALOITUSAUKEAMAAN LIITTYVIÄ TEHTÄVIÄ

1. Kuvitellaan esimerkiksi, että ostit 13.7.2016 dollareita 1000 eurolla ja myit ne 12.7.2017. Suomen pankin mukaan keskkurssi oli ostohetkellä 1,1072 ja myyntihetkellä 1,1449. Myyntikurssin oletetaan olevan 2 % keskkurssia alempi eli $0,98 \cdot 1,1072 = 1,085056$. Ostokurssin oletetaan olevan 2 % keskkurssia korkeampi eli $1,02 \cdot 1,1449 = 1,167798$.

Merkitään saamaasi dollarimäärää kirjaimella x ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	USD
1	1,08056
1000	x

Valuuttojen määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä dollarien määrä x .

$$\frac{1}{1000} = \frac{1,08056}{x}$$
$$x = 1000 \cdot 1,08056$$
$$x = 1080,56$$

Sait siis 1080,56 USD.

Merkitään saamaasi euromäärää kirjaimella y ja taulukoidaan tehtävänannon tiedot.

EUR	USD
1	1,167798
y	1080,56

Valuuttojen määrät ovat suoraan verrannollisia. Muodostetaan verranto ja ratkaistaan siitä eurojen määrä y .

$$\frac{1}{y} = \frac{1,167798}{1080,56}$$
$$1,167798y = 1080,56 \quad \parallel :1,167798$$
$$y = 925,297\dots$$

Sait siis 925,30 EUR, joten hävisit kaupassa $1000 \text{ €} - 925,30 \text{ €} = 74,70 \text{ €}$.

Vastaus: -

2. Merkitään dollarin alkuperäistä arvoa euroina kirjaimella a .
Devalvoitumisen jälkeen arvo on $100\% - 6\% = 94\%$ alkuperäisestä eli $0,94a$.

Olkoon kullan kilohinta aluksi b dollaria. Lopuksi se on 25% korkeampi eli $1,25b$.

Kullan kilohinta euroina on aluksi ab ja lopuksi $0,94a \cdot 1,25b = 1,175ab$.
Hinta on siis tullut $1,175$ -kertaiseksi.

Myydessäsi kullan saat $1,175 \cdot 1000 \text{ €} = 1175 \text{ €}$, joten jäät voitolle $1175 \text{ €} - 1000 \text{ €} = 175 \text{ €}$.

Vastaus: voitolle 175 euroa